

JÁSZBERÉNY VÁROSI ÖNKORMÁNYZAT KÉPVISELŐ-TESTÜLETE

**ELŐTERJESZTÉSEK
FEDŐLAPJA**

Az előterjesztés címe, tárgya:	Tájékoztató a 2022. évi gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatok ellátásáról
Az előterjesztő megnevezése:	Nagy Beatrix, a Jászberényi Család- és Gyermekjóléti Központ vezetője Szűcsné Mihályi Ágnes Aljegyzői Osztály Hatósági Iroda vezetője
Az előterjesztés Képviselő-testület általi tárgyalásának időpontja:	2023. május 17.
Mellékletek száma:	1 db
Mellékletek megnevezése:	Tájékoztató a 2022. évi gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatok ellátásáról
Feladatot jelent:	-
Véleményező bizottság:	HKVB
Egyéb véleményező szerv:	-
A törvényességi ellenőrzésre való leadás időpontja:	2023. május 8.
Törvényességi ellenőrzést végző neve, aláírása:	dr. Mága Anita
Az előterjesztés nyílt/zárt ülésen tárgyalandó:	nyílt ülésen tárgyalandó
A zárt ülés elrendelésének indoka:	-
Az ügyirat iktatószáma:	PH/1200-18/2023.
Előkészítésben résztvevők:	Nagy Beatrix, a Jászberényi Család- és Gyermekjóléti Központ vezetője, Szűcsné Mihályi Ágnes Aljegyzői Osztály Hatósági Iroda vezetője

**Tájékoztató
a 2022. évi gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatok ellátásáról**

Tisztelt Képviselő-testület!

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.) 96. § (6) bekezdésében foglaltak szerint a települési önkormányzat a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak ellátásáról minden év május 31-éig – a külön jogszabályban meghatározott tartalommal – átfogó értékelést készít.

A gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX. 10.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) 170/A. §-a szerint a Gyvt. 96. §-ának (6) bekezdésében meghatározott, a települési önkormányzat által a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatok ellátásáról készítendő átfogó értékelés tartalmi követelményeit a Korm. rendelet 10. számú melléklete tartalmazza.

A múlt évben a Jászberény Városi Önkormányzat

- a fenntartásában működő Jászberény Városi Önkormányzati Bölcsőde és Védőnői Szolgálat bölcsődei intézményegysége útján gondoskodott a 3 éven aluli gyermekek napközbeni ellátásáról,
- a fenntartásában működő Jászberényi Család- és Gyermekjóléti Központ útján biztosította a család- és gyermekjóléti szolgálat feladatellátását Jászberény város közigazgatási területére kiterjedően, a család- és gyermekjóléti központi feladatellátását a Jászberényi Járás közigazgatási területére kiterjedően, ellátási szerződés szerint a családsegítés és gyermekjóléti szolgáltatás feladatok ellátását Jásztelek, Jászboldogháza, Jászfelsőszentgyörgy, Jászágó, Jászfákóhalma települések lakosai részére,
- az intézményfenntartó Gyöngyös Körzete Kistérség Többcélú Társulásával kötött ellátási szerződés útján biztosította a gyermekek átmeneti otthoni ellátását,
- a jászberényi újszülöttek részére életkezdési támogatást nyújtott,
- a rászoruló családok részére rendkívüli települési támogatást biztosított a gyermek óvodáztatásának, iskoláztatásának, egészséges fejlődése biztosításának költségeihez, a gyermek fogadásának előkészítéséhez, a nevelésbe vett gyermek családjával való kapcsolattartáshoz, a gyermek családba való visszakerülésének elősegítéséhez kapcsolódó kiadásokhoz, valamint rendkívüli eseményre, krízishelyzetre tekintettel,
- térítésmentesen biztosította a 6 hetes kort betöltő jászberényi gyermekek részére a súlyos rotavírus fertőzés elleni védőoltást.

Kérjük tájékoztatónk megtárgyalását és az alábbi határozati javaslat – egyszerű többséggel történő – elfogadását.

Jászberény Városi Önkormányzat Képviselő-testületének

.../2023. (V. 17.) határozata

A 2022. évi gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatok ellátásáról szóló tájékoztató tudomásulvételéről

1. A Jászberény Városi Önkormányzat Képviselő-testülete (továbbiakban: Képviselő-testület) a 2022. évi gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatok ellátásáról szóló – e határozat mellékletét képező – tájékoztatót tudomásul veszi.
2. A Képviselő-testület megállapítja, hogy a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatok ellátása a múlt évben megfelelő szakmai színvonalon történt.

Erről:

1. Jász-Nagykun-Szolnok Vármegyei Kormányhivatal,
 2. Jászberényi Család- és Gyermekjóléti Központ,
 3. PH Aljegyzői Osztály Hatósági Iroda,
 4. Humán Erőforrás Bizottság valamennyi tagja,
 5. Képviselő-testület valamennyi tagja,
 6. Irattár
- értesül.***

Jászberény, 2023. május 5.

Nagy Beatrix s.k.
Jászberényi Család- és Gyermekjóléti Központ
vezetője

Szűcsné Mihályi Ágnes s.k.
irodavezető

Tájékoztató a 2022. évi gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatok ellátásáról

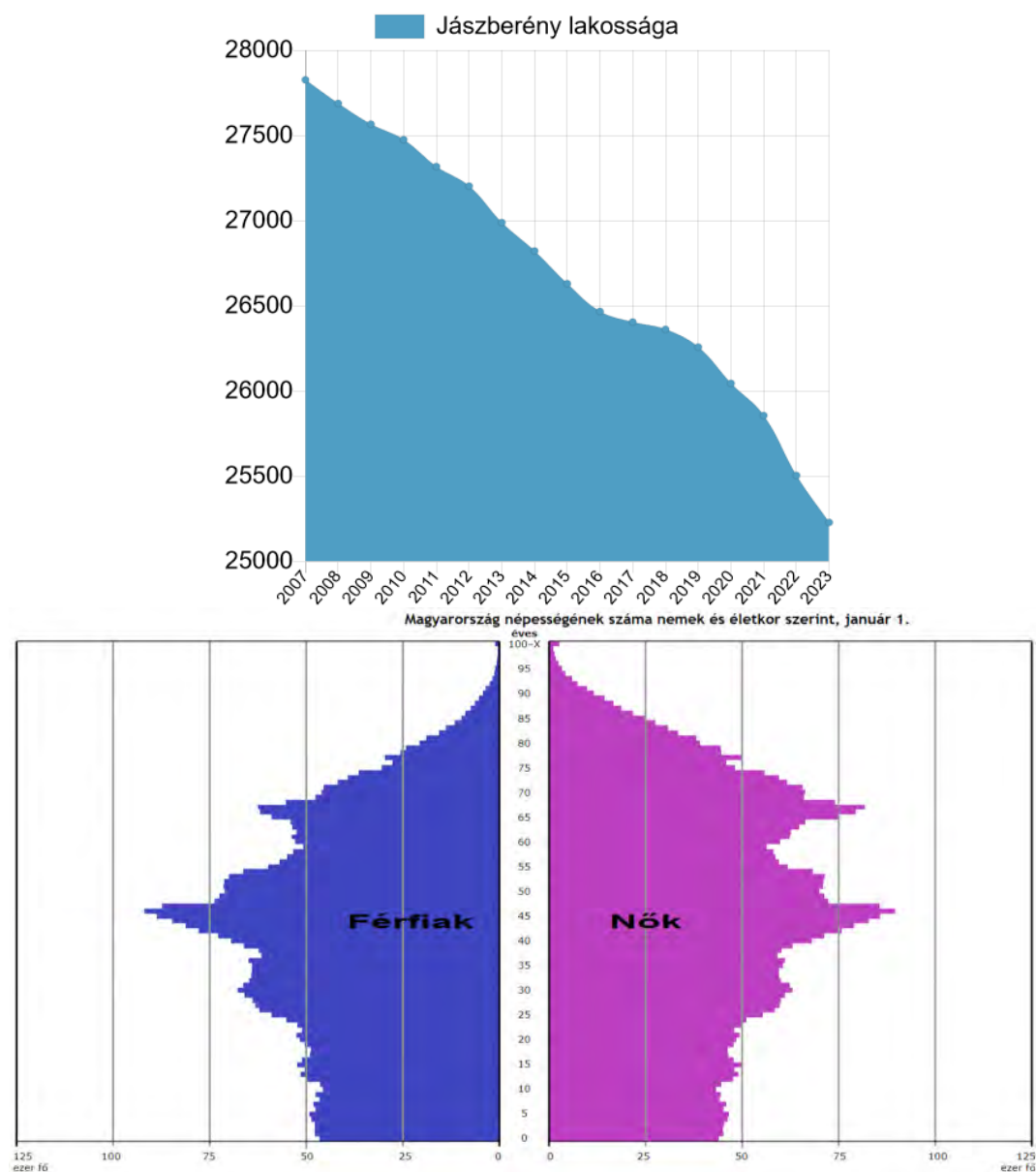

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gytv.) 14. § (1) bekezdése szerint a gyermekek védelme a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítésére, veszélyeztetettségének megelőzésére és megszüntetésére, valamint a szülői vagy más hozzátartozói gondoskodásból kikerülő gyermek helyettesítő védelmének biztosítására irányuló tevékenység. A gyermek védelmét pénzügyi, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások, illetve gyermekvédelmi szakellátások, valamint a törvényben meghatározott hatósági intézkedések biztosítják. A gyermekvédelmi rendszer működtetése állami és önkormányzati feladat.

1./ A település demográfiai mutatóinak alakulása

A Belügyminisztérium Nyilvántartások Vezetéséért Felelős Helyettes Államtitkársága Települési Szolgáltató Rendszerében (TSZR) a 2022. 12. 31-i záró dátummal Jászberényben állandó lakhellyel, valamint tartózkodási hellyel rendelkező lakosok száma – korcsoportos bontásban – a következőképpen alakult.

Jászberény állandó lakossága 2022. december hó 31. napján 25227 fő volt. Az előző évek azonos időszakához viszonyítva: 2021. évben 25503 fő, 2020. évben 25855 fő, mely az állandó lakónépesség csökkenését mutatja.

Jászberény város közigazgatási területén **állandó lakhellyel rendelkezők** száma korcsoportok szerint:

	2022. évben	2021. évben	2020. évben
- 0-6 éves korig	1317 fő	1608 fő	1661 fő
- 7-14 éves korig	1665 fő	1923 fő	1948 fő
- 15-18 éves korig	735 fő	959 fő	948 fő
- 18 éves kor fölött	20862 fő	20795 fő	21003 fő

2022. december 31-én az állandó népességén belül a 0-18 évesek száma 3717 fő. (2021 évben 4490 fő, 2020. évben 4557 fő) Tehát az előző évek azonos időszakának 0-18 év közöttiek számának folyamatos csökkenése tapasztalható.

A 0-14 év közötti korosztály adatait vizsgálva szintén megállapítható a folyamatos csökkenés. 2022. év végén az e korosztályba tartozó gyermekek száma 2982 fő, 2021. évben 3531 fő, 2020. évben 3609 fő

Az állandó lakónépességén belül a 0-18 év közöttiek aránya 2022. évben az előző évek viszonylagos stagnálásához képest jelentősebb csökkenést mutat minden korosztálynál.

A Hivatal adatai alapján a Jászberényben állandó lakhellyel rendelkező 2022. évben született gyermekek száma 197 fő. Ez az adat a 2021. évben 194 fő, 2020. évben 239 fő volt. A hivatkozott évek adatait egymáshoz viszonyítva megfigyelhető, hogy az előző évek csökkenése után némi növekedés tapasztalható a születés-szám tekintetében a Jászberényben állandó lakóhellyel rendelkezők vonatkozásában.

Jászberény város közigazgatási területén **tartózkodási hellyel rendelkezők** száma korcsoportok szerint:

	2022. évben	2021. évben	2020. évben
- 0-6 éves korig	155 fő	135 fő	156 fő
- 7-14 éves korig	161 fő	125 fő	124 fő
- 15-18 éves korig	57 fő	45 fő	49 fő
- 18 éves kor fölött	1930 fő	1415 fő	1391 fő

2021. december 31-én a tartózkodási hellyel rendelkező lakosok száma (1720 fő) azonos az ezt megelőző év azonos időszakában tartózkodási hellyel rendelkező lakosság számával.

A 0-18 évesek száma 305 fő mutat az előző évekhez képest (2020. évben 329 fő, 2019. évben 373 fő) csökkenést mutat.

A 0-14 év közötti korosztály adatait vizsgálva szintén megállapítható a folyamatos csökkenés, tekintettel arra, hogy 2021. év végén az e korosztályba tartozó gyermekek száma 260 fő volt, az előző évben 280 fő volt, míg az ezt megelőző év azonos időszakában e korosztályba tartozó gyermekek létszáma 322 fő volt.

A fentiek alapján jól látható, hogy a 18 éves kor fölötti tartózkodási hellyel rendelkezők száma növekszik az előző évekhez képest, a korosztályok tekintetében pedig szintén az figyelhető meg, hogy a 0-18 év közöttiek, azon belül is kiemelten a 7-14 éves korosztály száma növekszik leginkább, ezt követi a 0-6 év közöttiek számának, majd a 15-18 év közöttiek számának emelkedése.

2./ Az önkormányzat által nyújtott pénzübeli, természetbeni ellátások

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság és hátrányos, vagy halmozottan hátrányos helyzet megállapítása

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapításának célja: annak igazolása, hogy a gyermek szociális helyzete alapján jogosult az ingyenes vagy kedvezményes intézményi gyermekétkeztetésnek, szünidei gyermekétkeztetésnek, természetbeni támogatásnak és jogszabályban meghatározott egyéb kedvezményeknek az igénybevételére.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságot a települési önkormányzat jegyzője állapítja meg a jogosult gyermek számára a gyermeket gondozó család vagyoni jövedelmi, viszonyaira tekintettel.

Az önkormányzat biztosítja a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek részére a szünidei étkeztetést. – napi egyszeri meleg étel biztosítása –

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.) 19. § (1) bekezdése szerint a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapításának célja annak igazolása, hogy a gyermek szociális helyzete alapján jogosult az ingyenes vagy kedvezményes intézményi gyermekétkeztetésnek, hátrányos helyzet esetén a szünidei gyermekétkeztetésnek, természetbeni támogatásnak, jogszabályokban meghatározott egyéb kedvezményeknek az igénybevételére. A Gyvt. 19. § (2) bekezdése szerint a jegyzői gyámhatóság megállapítja a gyermek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát, amennyiben a gyermeket gondozó családban az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg az öregségi nyugdíj legkisebb összegének 135%-át (38.475.- Ft), ha gyermeket egyedülálló szülő vagy más törvényes képviselő gondozza, vagy a gyermek tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos, az öregségi nyugdíj legkisebb összegének 145%-át (41.325.-Ft) feltéve, hogy a vagyoni helyzet vizsgálata során az egy főre jutó vagyoni értéke nem haladja meg külön-külön vagy együttesen a Gyvt.-ben meghatározott értéket.

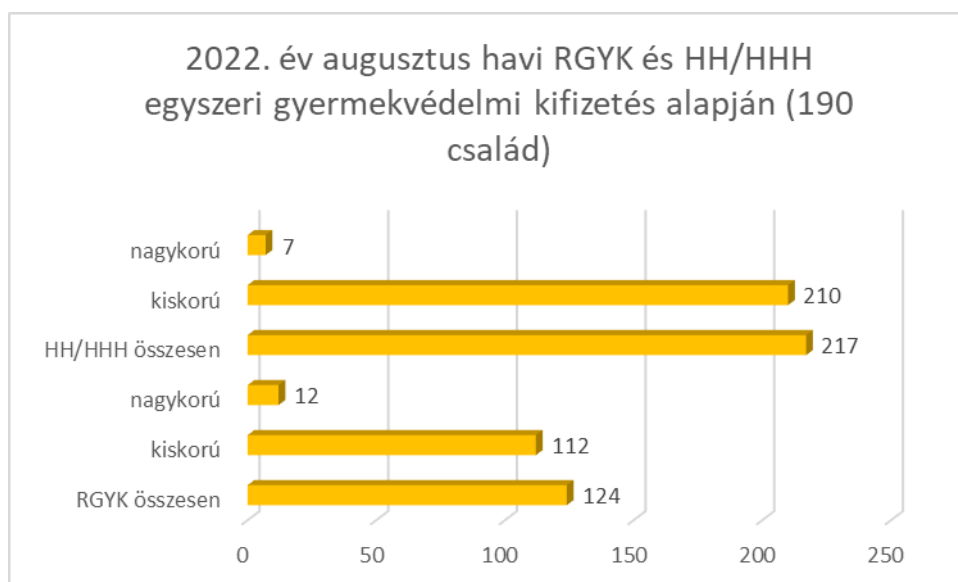
Törvényi felhatalmazás alapján a 2020. november 4-e és 2022. június 30-a között lejáró - rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság, valamint

- a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzet fennállását megállapító határozat hatálya, 2022. augusztus 31-éig meghosszabbodott.

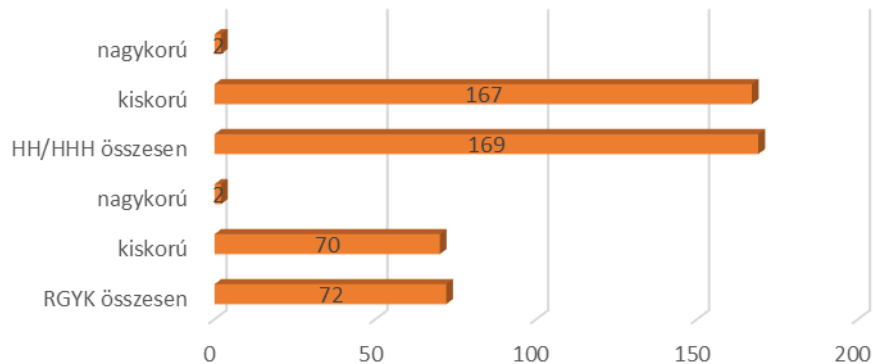
2022. augusztus 31-ét követően a vészhelyzet ideje alatt a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság jövedelmi feltételeinek egyes szabályaitól való eltéréstől szóló 344/2022. (IX. 9.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) szabályai voltak az irányadóak, mely Korm. rendelet 2. §-ban foglaltak alapján a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságot meg kellett állapítani, ha a gyermeket gondozó családban az egy főre jutó havi jövedelem összege a Gyvt. 19. § (2) bekezdés a) pont aa)-ac) alpontja szerinti esetekben az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 180 %-át (51.300.- Ft), a Gyvt. 19. § (2) bekezdés b) pontja szerinti esetben az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének a 165 %-át (47.025.- Ft) nem haladta meg, és az igénylő az ellátásra való jogosultság jövedelmi és vagyoni feltételeinek egyébként megfelelt.

A Gyvt. által szabályozott jövedelemhatár fentiekben hivatkozott Korm. rendelet útján történő módosítása a 2022. szeptember 1. napján vagy azt követően, 2022. december 31. napjáig benyújtott kérelmek esetében állt fenn. 2023. január 01. napjától a rendelkezés hatályát veszítette, melynek mentén a megjelölt időponttól ismételten a Gyvt.-ben meghatározott jövedelemhatár képezte a jogosultsági feltételt.

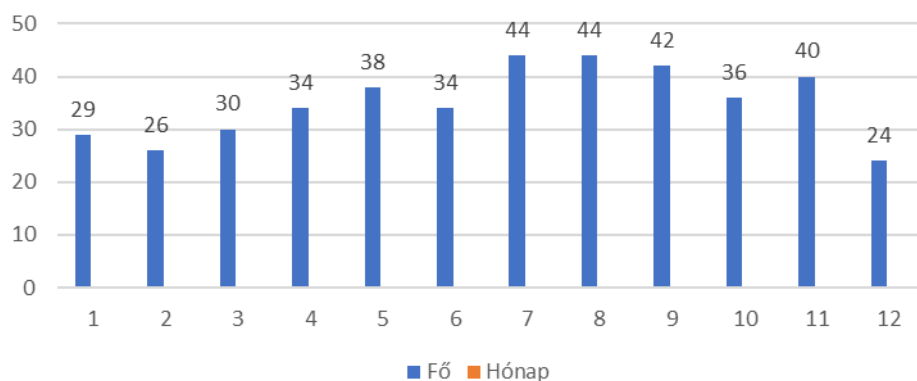
2022. évben (zárójelben az előző év adatai) az egy év időtartamra megállapítható rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesült gyermekek száma 355 (363) fő volt. Mely gyermekek közül 217 (234) főt érintően került sor **hátrányos helyzet vagy **halmozottan hátrányos helyzet** megállapítására.**

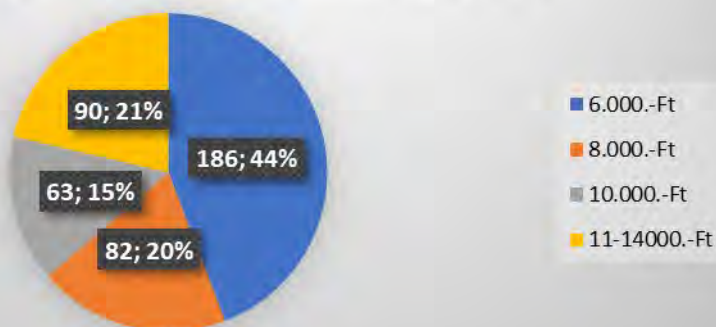
2022. év november havi RGYK és HH/HHH
egyszeri gyermekvédelmi kifizetés alapján (124
család)

Rendkívüli települési támogatás gyerekek után (f
pont) igénybe vevők száma (fő) 2022. évben havi
bontásban

Rendkívüli települési támogatás
2022. év támogatási összeg szerinti
bontás (f pont tekintetében)

Szünidei étkeztetés vonatkozásában 2022. évben 11 (29) gyermek részére kérték a tavaszi szünet, 35 (48) gyermek részére a nyári szünet és 22 (31) gyermek részére a téli szünet vonatkozásában. (Őszi szünet ezévben nem volt.)

A múlt évben az ingyenes és kedvezményes gyermekétkeztetés esetén a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő bölcsődés, óvodás, és 1-8. évfolyamon nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő gyermek után az intézményi térítési díj 100%-át, 8. évfolyam fölött tanuló gyermek esetében pedig a térítési díj 50%-át kellett kedvezményként biztosítani. (Az előző évhez képest nem történt változás.)

Szünidei gyermekétkeztetés keretében a múlt évben az önkormányzat a szülő, törvényes képviselő kérelmére a déli meleg főétkezést ingyenesen biztosította a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek részére, az őszi, téli, tavaszi szünetben a tanítási szünet időtartamára eső valamennyi munkanapon, a nyári szünetben **43** munkanapon keresztül.

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságot a benyújtott kérelmek alapján a múlt évben **341** fő, ebből **322 gyermek és 19 nagykorú fiatal** részére állapítottunk meg. Elutasító döntés ezévben sem született a gyermeket gondozó család jövedelmi, vagyoni viszonyaira tekintettel, 9 esetben került sor megszüntetésre családba fogadás, nevelésbe vétel elrendelése, illetve a család jövedelmi viszonyaiban bekövetkezett változásra tekintettel.

Az előző évekhez viszonyítva nagyságrendileg hasonló értékeket mutat a kedvezményben részesítettek száma. (2021 évben 363 fő, 340 gyermek és 23 nagykorú fiatal, 2020. évben 367 fő, 343 gyermek és 24 nagykorú fiatal, 2019. évben 367 fő, 353 gyermek és 14 nagykorú fiatal részére került megállapításra gyermekvédelmi kedvezmény.)

A kedvezményezettek közül a **18 év alatti** gyermekek száma 2022. évben **322 fő**, (2021. évben 340 fő, 2020. évben 343 fő, 2019. évben 353 fő volt) melyen belül **102 fő 6 év alatti** gyermek (2021. évben 113 fő, 2020. évben 83 fő, 2019. évben 97 fő) volt, **125 fő volt** az **általános iskolások** száma (2021. évben 146 fő, 2020. évben 208 fő, 2019. évben 182 fő), míg **76 fő középiskolás** tanuló (2021. évben 81 fő 2020 évben 52 fő, 2019. évben 74 fő). A **18 év feletti**, saját jogon kedvezményre jogosultak száma pedig **19 fő** (2020. évben 23 fő, 2020. évben 24 fő, 2019. évben 14 fő). A kedvezményre jogosultak **190 családban** nevelkedtek. (2021. évben 173 fő, 2020. évben 175, 2019. évben 199 család.)

A családok gyermekszám szerinti megoszlása a következő: Egy gyermeket neveltek **105** családban (2021. évben 94, 2020. évben 88, 2019. évben 87), kettőt **46** családban (2021. évben 44, 2020. évben 43, 2019. évben 66). A három gyermekes családok száma **20** (2021. évben 28, 2020. évben 28, 2019. évben 29) a négy és több gyermekesek száma pedig **19** volt (2021. évben 7, 2020. évben 7, 2019. évben 17).

118 család volt, ahol a szülő egyedül nevelte gyermekét (2021. évben 112, 2020. évben 107, 2019. évben 122 volt.).

A megállapított kedvezményre jogosult gyermekek családjában az egy főre jutó jövedelem az alábbiak szerint alakultak:

- nem érte el a nyugdíjminimum felét (14.250.- Ft-ot) **43** család esetében, (2021. évben 51 család, 2020. évben 48 család, 2019. évben 30 család esetében)
- a nyugdíjminimum felénél több volt, de nem érte el a nyugdíjminimumot (28.500.- Ft-ot) **183** családnál (2021. évben 171 család, 2020. évben 192 család, 2019. évben 76 család esetében), míg
- **92** család esetében (2021. évben 96 család, 2020. évben 101 család, 2019. évben 93 család esetében) a nyugdíjminimum az egy főre jutó havi jövedelem 135%-át meghaladja, de annak 145 5-át nem haladja meg.

Az előző évek statisztikája ezévből – fentebb említett jogszabályi változás miatt - 2 új elemmel bővült:

- **18 család esetében az öregségi nyugdíj legkisebb összegének 145 %-át meghaladja, de annak 165 %-át nem haladja meg.**
- **5 család esetében az öregségi nyugdíj legkisebb összegének 165 %-át meghaladja, de annak 180 %-át nem haladja meg.**

2013. szeptember hó 1. napjától a jegyzői hatáskörben lévő gyámügyi hatósági feladat keretében a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény megállapítására irányuló eljárás során - az ügyfél erre irányuló kérelme esetén – a Gyvt. vonatkozó rendelkezéseire tekintettel megvizsgálja a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzet fennállását is, külön döntéssel állapítja meg, hogy a gyermek hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetű tekintettel a szülő/gyám alacsony (legfeljebb alacsony) iskolai végzettségére, a szülő/gyám alacsony foglalkoztatottságára (aktív korúak ellátására jogosult; megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskereső), az elégtelen lakáskörülményekre (félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakás), a nevelésbe vételre, valamint a tanulói, hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt számára nyújtott utógondozói ellátásra.

A múlt évben a halmozottan hátrányos helyzet fennállásának megállapítására 2022. évben **13** gyermek esetében került sor (2021. évben 12 gyermek, 2020. évben 12 gyermek, 2019. évben 16 gyermek esetében). **Nem került sor** egy gyermek esetében sem a gyermeket együtt nevelő mindkét szülő/gyermeket egyedül nevelő szülő alacsony iskolai végzettségére és az elégtelen lakókörnyezetre, illetve lakáskörülményeire tekintettel került megállapításra (2020. évben 4 gyermek, 2019. évben 0); **13** gyermek esetében a gyermeket együtt nevelő mindkét szülő/gyermeket egyedül nevelő szülő alacsony iskolai végzettségére és a szülők/egyik szülő alacsony foglalkoztatottságára tekintettel került sor a megállapításra (2021. évben 12 gyermek 2020. évben 8 gyermek, 2019. évben 16 gyermek esetében).

Hátrányos helyzet fennállásának megállapítására **205** gyermek esetében került sor (2021. évben 145 gyermek 2020. évben 224 gyermek, 2019. évben 197 gyermek esetében).

203 gyermek esetében a gyermeket együtt nevelő mindkét szülő/gyermeket egyedül nevelő szülő alacsony iskolai végzettségére (2021. évben 143 gyermek, 2020. évben 218 gyermek, 2019. évben 184 gyermek esetében), **2** gyermek esetében mindkét szülő/gyermeket egyedül nevelő szülő alacsony foglalkoztatottságára tekintettel (2021. évben 2 gyermek 2020. évben 6 gyermek, 2019. évben 13 gyermek esetében).

A múlt évben – Magyarország 2020. évi központi költségvetéséről szóló 2019. évi LXXI. törvény 64 § (1) bekezdés a) pontjában foglaltak szerint - **a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult**, de nem hátrányos helyzetű gyermekek alapösszegű természetbeni támogatása 6.000.- Ft volt alkalmanként, gyermekenként, a hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetű rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult **gyermekek** – a költségvetési törvény 64 § (1) bekezdés b) pontja szerinti - emelt összegű **pénzbeni támogatásra voltak jogosultak**, melynek összege 6.500.- Ft volt alkalmanként, gyermekenként.

A Gyvt. 19. § (1a) bekezdése értelmében a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek után a gyermek családba fogadó gyámjával kirendelt hozzátartozó kiegészítő pénzbeli ellátásra jogosult, ha a gyermek tartására köteles, és nyugellátásban, korhatár előtti ellátásban, szolgálati járandóságban, táncművészeti életjáradékban, átmeneti bányászjáradékban, megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban, időskorúak járadékában vagy olyan ellátásban részesül, amely a nyugdíjszerű rendszeres szociális ellátások emeléséről szóló jogszabály hatálya alá tartozik. E rendelkezés hatályba lépése óta pénzbeli ellátás megállapítására nem került sor, erre irányuló kérelem nem érkezett.

2014 januárjától az átmeneti segélyt és a temetési segélyt felváltotta az önkormányzati segély - mint új szociális rászorultságtól függő pénzbeli ellátás -, melybe beépítésre került a rendkívüli gyermekvédelmi támogatás is. Magyarország 2015. évi központi költségvetésének megalapozásáról szóló 2014. évi XCIX. törvény III. fejezete rendelkezett a szociális ellátások rendszerének átalakításáról. E fejezet 3. pontja jelentősen módosította a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvényt (a továbbiakban: Szt.), s a hatásköri változások mellett 2015. március hó 1. napjától új ellátási formát, a települési támogatást – mint kiadáskompenzáló támogatást – vezette be, az önkormányzati segély megszűnt.

Az elmúlt évben a települési támogatásról szóló 4/2015. (II. 16.) önkormányzati rendelet (a továbbiakban: Ör.) 6. § (1) bekezdés f) pontjában foglaltak szerint rendkívüli települési támogatásra volt jogosult a válsághelyzetben lévő várandós anyja gyermekének megtartásához, a gyermeket gondozó család a gyermek iskoláztatásához, a gyermek óvodáztatásának költségeihez, a gyermek fogadásának előkészítéséhez, a gyermek egészséges fejlődése biztosításának költségeihez, a nevelésbe vett gyermek családjával való kapcsolattartáshoz, a gyermek családba való visszakerülésének elősegítéséhez kapcsolódó kiadások vagy a gyermek hátrányos helyzete miatt anyagi segítségre szoruló család, ha az egy főre jutó havi jövedelem nem haladta meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének háromszorosát, 85.500.- Ft-ot.

A múlt évben **421** fő részesült ebben a támogatási formában (2021. évben 400 fő, 2020. évben 608 fő, 2019. évben 609 fő). A támogatásban részesültek a gyermekek **óvodáztatásának, iskoláztatásának költségéhez, a gyermekek egészséges fejlődése biztosításának költségéhez, a**

gyermekek fogadásának előkészítéséhez, illetve a nevelésbe vett gyermekkel való kapcsolattartáshoz kérték/ kapták ezen támogatásokat.

Azon családok esetében, ahol a gyermekek átmeneti nevelésbe kerültek a rászoruló szülők igényelhettek eseti támogatást a nevelésbe vett gyermekekkel történő kapcsolattartás költségeihez.

A Jászberény Városi Önkormányzat (a továbbiakban: Önkormányzat) a 2022. évi költségvetési előirányzatainak megállapításáról szóló 4/2022. (II. 17.) önkormányzati rendelet 18. táblázatának II. címszó h) pontjában megjelölt előirányzat terhére - a karácsonyi ünnepkörhöz kapcsolódó támogatások pénzügyi fedezetének biztosításáról szóló 219/2022. (XI. 10.) számú Humán, Jogi és Közrendi Bizottsági határozat alapján - a karácsonyi ünnepkörhöz kapcsolódó támogatások tekintetében a jászberényi rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek támogatásához kapcsolódó étkezési utalványokra bruttó 1.000.000.- Ft került elkülönítésre, mely alapján 250 rászoruló gyermek részesült 4.000.- Ft értékű utalványban.

Újszülöttek életkezdési támogatása

A Képviselő-testület a 4/2016. (III. 10.) önkormányzati rendelettel döntött az újszülöttek életkezdési támogatásáról. E rendelet 4. §-ában foglaltak szerint az Önkormányzat a törvényes képviselő kérelmére egyszeri önkormányzati életkezdési támogatásban részesíti azt a jászberényi lakcímmel rendelkező újszülöttet, akinek legalább az egyik törvényes képviselője a gyermek születésekor és az azt megelőző legalább 1 éve folyamatosan Jászberény város közigazgatási területén bejelentett lakóhellyel, ennek hiányában tartózkodási hellyel rendelkezik, és a kérelem beadásakor életvitelszerűen is a gyermekkel együtt Jászberényben él. A támogatás összege gyermekenként 40.000.- Ft. E támogatási összeg a gyermek nevére szóló Kincstári Start-értékpapírszámlára kerül utalásra. A megállapított támogatást utólag, a tárgyhónapot követő hónap 5. napjáig kell folyósítani, a folyósításról a jegyző gondoskodik. E támogatás kamatokkal növelt összegét a gyermek 18. életévének betöltését követően veheti fel. A megállapított támogatás kifizetésére, felhasználására vonatkozóan a fiatalok életkezdési támogatásáról szóló törvény rendelkezései az irányadóak.

2022. évben 30 gyermek részesült ilyen támogatásban, mindösszesen 1.200.000.- Ft összegben, mely csökkenést mutat az előző évek adataihoz képest. (2021:56, 2020:82,

gyermek 2019. évben 99 gyermek vonatkozásában nyújtottak be kérelmet újszülöttek életkezdési támogatására.)

Önkormányzati védőoltási program

A Jászberény Városi Önkormányzat Képviselő-testülete a gyermekek egészséges fejlődése érdekében az 5/2016. (III. 10.) önkormányzati rendelettel döntött az önkormányzati védőoltási programról. E program keretében az önkormányzat a Jászberény város közigazgatási területén állandó lakóhellyel, ennek hiányában tartózkodási hellyel rendelkező, és életvitelszerűen is a törvényes képviselővel együtt Jászberényben lakó, a tárgyévben 6 hetes kort betöltő gyermekek részére térítésmentesen biztosítja a súlyos rotavírus fertőzés elleni védőoltást a gyermek törvényes képviselőjének kérelmére. Az önkormányzat átvállalja a védőoltás beadásának térítési díját a térítési díj ellenében igénybe vehető egyes egészségügyi szolgáltatások térítési díjáról szóló kormányrendeletben meghatározott összegben.

2022. év.	1. negyedév	96 fő	192.000.-
	2. negyedév	84 fő	168.000.-
	3. negyedév	83 fő	166.000.-
	4. negyedév	105 fő	210.000.-
<hr/>			
Összesen:		368 fő	736.000.- Ft. összegben.

(2021. évben 182 gyermek, 2020. évben 237 gyermek, 2019. évben 166 gyermek) Az előző évekhez képest emelkedést mutat.

Szünidei gyermekétkeztetés

Az önkormányzat biztosítja a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek részére a szünidei étkeztetést. – napi egyszeri meleg étel biztosítása –

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.) 19. § (1) bekezdése szerint a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapításának célja annak igazolása, hogy a gyermek szociális helyzete alapján jogosult az ingyenes vagy kedvezményes intézményi gyermekétkeztetésnek, hátrányos helyzet esetén a szünidei gyermekétkeztetésnek, természetbeni támogatásnak, jogszabályokban meghatározott egyéb kedvezményeknek az igénybevételére.

Szünidei étkeztetést

2022. évben 11 (2021. évben 21, 2020. évben 29, 2019. évben 21) gyermek részére kérték a tavaszi szünet, **35** (2021. évben 34, 2020. évben 48, 2019. évben 43) gyermek részére a nyári szünet és **22** ((2021. évben 23, 2020. évben 31, 2019. évben 23) gyermek részére a téli szünet vonatkozásában. (Őszi szünet ezévben nem volt.)

Családvédelmi koordinációs feladatok

A gyermekvédelmi és gyámügyi feladat- és hatáskörök ellátásáról, valamint a gyámhatóság szervezetéről és illetékességéről szóló 331/2006. (XII. 23.) Korm. rendelet módosításából eredően 2020. január 01-től jegyzői hatáskörbe került a családvédelmi koordinációs feladat, mely feladat ellátása szoros összefüggésben van a hozzátartozók közötti erőszak miatt alkalmazandó távolságtartásról szóló 2009. évi LXXII. törvényben foglaltak végrehajtásával.

Jegyzői hatáskörben, a családvédelmi koordinációs szervként hozzátartozók közötti erőszak megelőzéséhez kapcsolódó feladatot ellátó intézmények és személyek jelzésére vagy a

bántalmazott bejelentésére történik az intézkedés. A bántalmazottat kérelmére személyesen meg kell hallgatni. Ebben az esetben a bántalmazó meghallgatására is sor kerül azzal, hogy a

bántalmazott kérelmére a bántalmazót és a bántalmazottat külön-külön kell meghallgatni. A bántalmazott és a bántalmazó meghallgatását és tájékoztatását követően az eljárásáról és a feltárt tényekről haladéktalanul tájékoztatni kell a rendőrséget.

A hozzátartozók közötti erőszak megelőzéséhez kapcsolódó feladatot ellátó szervek jelzésének fogadását követően – figyelemmel a hozzátartozók közötti erőszak kiemelkedő súlyára – a bántalmazottat és a bántalmazót személyes meghallgatása érdekében történő megjelenésre hívhatja fel a jegyző. A bántalmazó és a bántalmazott köteles a jegyző felhívásában megjelölt helyen és időpontban megjelenni.

A jegyző tájékoztatást ad a bántalmazottnak az őt megillető jogosultságokról, illetve a bántalmazót tájékoztatja a hozzátartozók közötti erőszak folytatásának következményeiről.

Hozzátartozók közötti erőszaknak minősül a bántalmazó által a bántalmazott sérelmére megvalósított, a méltóságot, az életet, a szexuális önrendelkezéshez való jogot, továbbá a testi és lelki egészséget súlyosan és közvetlenül veszélyeztető tevékenység, a bántalmazó által a bántalmazott sérelmére megvalósított, a méltóságot, az életet, továbbá a testi és lelki egészséget súlyosan és közvetlenül veszélyeztető mulasztás. Bántalmazott az a hozzátartozó, akinek a sérelmére a hozzátartozók közötti erőszakot megvalósítják. Bántalmazó az a cselekvőképes hozzátartozó, aki a hozzátartozók közötti erőszakot megvalósítja, vagy akire tekintettel a hozzátartozók közötti erőszakot más megvalósítja.

Gyermekek kell tekinteni a 0-18 év közötti kiskorút. Hozzátartozónak kell tekinteni a Ptk. 8:1.§ (1) bekezdésében meghatározott közeli hozzátartozókat és hozzátartozókat, valamint a volt házastársat, a volt bejegyzett élettársat, a gondnokot, a gondnokoltat, a gyámot, a gyámoltat. A jegyző tájékoztatást ad a meghallgatás során a bántalmazónak a hozzátartozók közötti erőszak folytatásának következményeiről. Tájékoztatja a bántalmazottat és a bántalmazót az igénybe vehető terápiás kezelésekről és más segítségnyújtási, konfliktuskezelő lehetőségekről. Ezek eléréséhez igény szerint segítséget ad. A jegyző a feltárt tényekről a rendőrséget az iratokkal a bejelentést tevőt az intézkedéséről értesíti.

A családvédelmi koordinációs feladatokat is a szociális ügyintézők látják el.

2022. évben 5 ilyen ügymenet volt, melyben összesen 7 bántalmazott személy volt érintett. A bántalmazott személyek közül 4 fő házastárs/élettárs női tagja volt, ill. 3 kiskorú gyermek volt érintett.

A feladatellátás nehézségéhez – az előző évhez hasonlóan - az is hozzájárul, hogy nincs a Hivatalban gyámhatósági eljárásban tapasztalati tudással rendelkező személy, tekintettel arra, hogy a 2013-ban a gyámhatósági feladatok járási hivatal keretébe történő átszervezésével valamennyi szakember átkerült a járási hivatal kötelékébe.

3./ Az önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátások

A Gyvt. 94. § (1) bekezdése szerint a települési önkormányzat feladata a gyermekek védelme helyi ellátó rendszerének kiépítése és működtetése, a területén lakó gyermekek ellátásának megszervezése.

A Gyvt. 94. § (2) bekezdése kimondja, hogy a települési önkormányzat az e törvényben foglaltak szerint biztosítja a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátásokat (bölcsőde, család- és gyermekjóléti központ, gyermekek átmeneti otthona), szervezi és közvetíti a máshol igénybe vehető ellátásokhoz való hozzájutást.

A Gyvt. 94. § (2a) bekezdése szerint a Polgármesteri hivatal működtető települési önkormányzat lakosságszámtól függetlenül köteles gyermekjóléti szolgálatot működtetni.

A gyermekek napközbeni ellátásaként az életkornak megfelelő nappali felügyeletet, gondozást, nevelést, foglalkoztatást és étkeztetést kell megszervezni azon gyermekek számára, akiknek szülei, törvényes képviselői munkavégzésük – ideértve a gyermekgondozási díj, a gyermekgondozást segítő ellátás és a gyermeknevelési támogatás folyósítása melletti munkavégzést is –, munkaerő-piaci részvételt elősegítő programban, képzésben való részvételük, nappali rendszerű iskolai oktatásban, a nappali oktatás munkarendje szerint szervezett felnőttoktatásban, felsőoktatási intézményben nappali képzésben való részvételük, betegségük vagy egyéb ok miatt napközbeni ellátásukról nem tudnak gondoskodni. A napközbeni ellátás keretében biztosított szolgáltatások időtartama lehetőleg a szülő, törvényes képviselő munkarendjéhez igazodik. A gyermekek napközbeni ellátását különösen olyan gyermek számára kell biztosítani, akinek fejlődése érdekében állandó napközbeni ellátásra van szüksége, akit egyedülálló vagy időskorú személy nevel, akinek szülője, törvényes képviselője szociális helyzete miatt az ellátásáról nem tud gondoskodni.

Az elmúlt évben a **Jászberény Városi Önkormányzati Bölcsőde és Védőnői Szolgálat bölcsődei intézményegysége 78 férőhelyen** 3 gondozási egységben, 6 csoportban **biztosította a családban nevelkedő 3 éven aluli gyermekek napközbeni ellátását, szakszerű gondozását.**

A bölcsőde mellett bölcsődei ellátást biztosíthat a családi bölcsőde is.

Jászberény város közigazgatási területén a múlt évben a Gyermekcentrum Közhasznú Alapítvány a fenntartásában működő Fejlesztő Kuckó Családi Bölcsőde Hálózatában a Manócska Családi Bölcsődében és a Fejlesztő Kuckó Családi Bölcsődében 7-7 férőhellyel biztosította a gyermekek (húszhetestől tizennégy éves korig) napközbeni ellátását.

A Manósziget Családi Napközi és Játsszóház Nonprofit Kft. fenntartásában működő Manósziget Családi Bölcsőde Hálózatában a Menő Manó Családi Bölcsődében, a Fecsegő Tipegők Családi Bölcsődében és a Csicsergők Családi Bölcsődében 7-7-7 férőhellyel gondoskodtak a gyermekek ellátásáról.

A Rella Baba Nonprofit Kft. fenntartásában működő Baby World Családi Bölcsőde 7 férőhellyel biztosította továbbra is a gyermekek ellátását.

A Maci Alapítvány fenntartásában 2019. év őszén kezdte meg működését a Maci Családi Bölcsőde 7 férőhellyel.

2020. óta a Református Egyház fenntartásában működő Gólya óvoda bővült 1 bölcsődei csoporttal, jelenleg 12 férőhellyel.

Bölcsődei ellátás keretében a gyermek húszhetes korától nevelhető és gondozható. Ha a gyermek harmadik életévét betöltötte, de testi vagy értelmi fejlettségi szintje alapján még nem érett az óvodai nevelésre, és óvodai jelentkezését az orvos nem javasolja, bölcsődei ellátás keretében gondozható, nevelhető a gyermek negyedik életévének betöltését követő augusztus 31-éig. A sajátos nevelési igényű gyermek annak az évnek az augusztus 31. napjáig vehet részt bölcsődei ellátásban, amelyben a hatodik életévét betölti.

Az alapellátás célja: hozzájáruljon a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődésének, jólétének, családban történő nevelésének elősegítéséhez, a veszélyeztetettség megelőzéséhez és a kialakult veszélyeztetettség megszüntetéséhez, valamint a gyermek családjából történő kiemelésének a megelőzéséhez.

A Jászberény Városi Önkormányzat Képviselő-testülete (a továbbiakban: Képviselő-testület) Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 13. § (1) bekezdés 8. pontjában foglalt feladatkörében eljárva, e törvény 87. §-a alapján a Jászszági Szociális Szolgáltató Társulás létrehozásáról szóló 98/2013. (IV. 10.) határozatával döntött arról, hogy a családsegítés és gyermekjóléti szolgáltatás, mint önkormányzati feladat hatékonyabb, célszerűbb ellátására jogi személyiséggel rendelkező önkormányzati társulást hoz létre Jászszági Szociális Szolgáltató Társulás elnevezéssel, és elfogadja a társulási megállapodást. A társulási megállapodás 9. pontja szerint: a Társulás a társult önkormányzatok közigazgatási területén 2013. július 1-től társulási formában biztosítja a családsegítést és gyermekjóléti szolgáltatást az általa jogutódlással átvett integráltan működő intézmény, a Jászszági Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat keretei között a hatályos működési engedélyben foglaltak szerint, az ellátási területhez tartozó települések közigazgatási területén. A Jászszági Szociális Szolgáltató Társulás – intézményfenntartóként – a Jászszági Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat Jászberényi Család- és Gyermekjóléti Központja útján gondoskodott Jászberény város közigazgatási területére is kiterjedő illetékességgel a gyermekjóléti szolgáltatásról, mint *alapellátásról*.

A Képviselő-testület a 263/2016. (X. 12.) határozatával – a Gyvt. 94. § (4) bekezdésében, Magyarország 2017. évi központi költségvetésének megalapozásáról szóló 2016. évi LXVII. törvény 2017. január hó 1. napjától hatályos 50. §-ában foglaltakra – kinyilvánította, hogy

- a család- és gyermekjóléti szolgálat feladat Jászberény város közigazgatási területére kiterjedő,*
- a család- és gyermekjóléti központi feladat Jászberényi Járás közigazgatási területére kiterjedő,*

2017. január hó 1. napjától kezdődő ellátására önálló jogi személyiséggel rendelkező, Jászberényi Család-és Gyermekjóléti Központ elnevezésű költségvetési szervet hoz létre, melynek székhelye: 5100 Jászberény, Ferencesek tere 3/a.

A Képviselő-testület a 308/2016. (XII. 14.) határozatával elfogadta, hogy a Jászsági Szociális Szolgáltató Társulás fenntartásában működő Jászsági Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat 2016. december 31. napján megszűnik, az intézmény által végzett közfeladat jövőbeni ellátásának módja, szervezeti formája: 2017. január 1-től a család- és gyermekjóléti központ közfeladatait Jászberény Város közigazgatási területén a Jászberényi Család- és Gyermekjóléti Központ, Jászapáti Város közigazgatási területén a Jászapáti Család- és Gyermekjóléti Központ látja el. A Képviselő-testület a 307/2016. (XII. 14.) határozatával – tekintettel a Gyvt. 97. § (1) és (3) bekezdéseiben, a Képviselő-testület 263/2016. (X. 12.) határozatának 6. pontjában, a Jászsági Szociális Szolgáltató Társulás Társulási Tanácsa 65/2016. (XI. 14.) határozatának 1. pontjában foglaltakra - kinyilvánította, hogy

- ellátási szerződést köt család- és gyermekjóléti szolgálat családsegítés és gyermekjóléti szolgáltatás feladatainak ellátására a Jászberényi Járáshoz tartozó Jásztelek Községi Önkormányzattal – mint közös önkormányzati hivatal székhelye szerinti települési önkormányzattal – Jásztelek és Jászboldogháza települések lakosaira kiterjedően;*
- ellátási szerződést köt család- és gyermekjóléti szolgálat családsegítés és gyermekjóléti szolgáltatás feladatainak ellátására a Jászberényi Járáshoz tartozó Jászfelsőszentgyörgy Községi Önkormányzattal – mint közös önkormányzati hivatal székhelye szerinti települési önkormányzattal – Jászfelsőszentgyörgy és Jászágó települések lakosaira kiterjedően;*
- ellátási szerződést köt család- és gyermekjóléti szolgálat családsegítés és gyermekjóléti szolgáltatás feladatainak ellátására a Jászberényi Járáshoz tartozó Jászfákóhalma Községi Önkormányzattal – mint Polgármesteri hivatal működtető települési önkormányzattal – Jászfákóhalma település lakosaira kiterjedően.*

Gyermekek átmeneti otthoni ellátása

A Gyvt. 94. § (3) bekezdés b) pontja szerint az a települési önkormányzat, amelynek területén húszernél több állandó lakos él, gyermekek átmeneti otthonát köteles működtetni.

A Képviselő-testület első alkalommal a 204/2002. (XII. 11.) határozatában, majd ezt követően a 91/2003. (V. 28.), 82/2004. (V. 26.), 99/2005. (V. 25.) határozatokban rögzítette, hogy a gyermekek átmeneti otthonának létrehozását a gyermekvédelmi törvényben meghatározottak szerint teljesíteni kell. A 2008. évben elfogadott Szociális Szolgáltatástervezési Koncepció a gyermekek átmeneti otthona megvalósulásának évét 2012-ben határozta meg. A Képviselő-testület a 83/2006. (V. 31.), 124/2007. (V. 30.), 160/2008. (V. 22.), 121/2009. (V. 27.), 131/2010. (V. 25.), 102/2011. (V.11.), 96/2012. (V. 9.) határozataiban rendelkezett arról, hogy a gyermekek átmeneti otthona kialakításának a lehetőségét kistérségi szinten meg kell vizsgálni. A Jászsági Többcélú Társulás tanácsa a 69/2008. (VII. 8.) határozatával hagyta jóvá a Szociális és Gyermekvédelmi Szolgáltatástervezési Koncepciót, melyben rögzítette, hogy a társulás lépéseket tesz a feladatellátás térségen belüli megvalósítása érdekében. A Társulás 2013. június hó 30. napjával megszűnt. A Képviselő-testület a 142/2013. (V. 15.) és a 157/2014. (V. 14.) határozatokban rögzítette, hogy a gyermekek átmeneti otthona Jászsági Szociális Szolgáltató Társulás keretein belül történő kialakításának a lehetőségét meg kell vizsgálni. A Társulás a gyermekek átmeneti gondozása működési feltételeinek megteremtési lehetőségeiről szóló tájékoztató anyagot 2014 júniusában megtárgyalta, a 2014 júniusától 2015 februárjáig terjedő időszakban Jászapáti, Jánoshida, Alattyán, Jászboldogháza, Jászladány, Jásztelek, Jászsós-szentgyörgy, Jászszentandrás települések képviselő-testületei döntöttek úgy, hogy nem kívánnak részt venni a gyermekek átmeneti otthoni ellátását biztosító intézményfenntartó társulásban. Ezt követően a Képviselő-testület a 278/2015. (V. 13.) határozatával döntött arról, hogy megvizsgálja a jászberényi gyermekek átmeneti otthoni ellátása gyermekek átmeneti otthonát működtető fenntartóval kötött ellátási szerződés útján való biztosításának lehetőségét.

A Képviselő-testület Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 13. § (1) bekezdés 8. pontjában, a Gyvt. 94. § (3) bekezdés b) pontjában foglalt feladatkörében eljárva – figyelemmel a Gyvt. 96. § (1)-(2) bekezdéseiben, 97. § (1) bekezdésében foglaltakra – a 133/2016. (III. 9.) határozatával kinyilvánította, hogy a gyermekek átmeneti otthoni ellátásának biztosítására előírt törvényi kötelezettségnek a jövőben az intézményfenntartó Gyöngyös Körzete Kistérség Többcélú Társulásával kötött ellátási szerződés útján kíván eleget tenni.

A Képviselő-testület a gyermekek átmeneti otthoni ellátásáról szóló 310/2016. (XII. 14.) határozatával döntött arról, hogy a gyermekvédelmi törvényben előírt kötelezettség teljesítésének, gyermekek átmeneti otthoni ellátása ellátási szerződés útján való biztosításának érdekében 2017. január hó 1. napjától 2021. december hó 31. napjáig terjedő határozott időre, az üres férőhelyek terhére biztosított 1 férőhelyre ellátási szerződést köt az intézményfenntartó Gyöngyös Körzete Kistérség Többcélú Társulásával.

A Képviselő-testület a 320/2017. (XII. 13.) határozatával egyetértett azzal, hogy a Társulás által fenntartott Kistérségi Humán Szolgáltató Központ keretein belül működő Gyermekek Átmeneti Otthona 0-18 éves korig – 0-3 éves kor közötti gyermek esetében szülővel együtt – fogadja a gyermekeket 2018. január hó 1. napjától kezdődően.

Eddig nem került sor jászberényi gyermek intézményi elhelyezésére.

Jászberény közigazgatási területéről 2022. évben sem került sor gyermek elhelyezésére fenti intézményben.

A települési önkormányzat és a civil szervezetek közötti együttműködés bemutatása

A társadalmi szervezetek és a jászberényi egyházi közösségek alapítványai jelentős részt vállalnak a hátrányos helyzetű gyerekek szabadidős programjainak szervezésében és a gyermekek nyári táboroztatásában. Fő célcsoportjuk a nehéz anyagi körülmények között, krízishelyzetben élő és hátrányos helyzetű gyermekek és családjaik.

Jászberény Városi Önkormányzat Képviselő-testületének Jászberény Városi Önkormányzat 2022. évi költségvetési előirányzatainak megállapításáról szóló 3/2022. (II. 23.) önkormányzati rendelete (továbbiakban: Költségvetési rendelet) 9. § (3) bekezdése rögzíti, hogy az államháztartáson kívülre adott támogatások odaítéléséről a Képviselő-testület, vagy – alapítványi forrás átadása kivételével – a rendelet 16. § (4) – (9) bekezdésben meghatározott átruházott hatáskörökben az Önkormányzat bizottsága dönt. A 16. § (4) bekezdése értelmében a **Humán, Jogi és Közrendi Bizottság**, volt jogosult dönteni a 2022. év vonatkozásában a 18. táblázat II. címszó alatt nevesített előirányzatok felhasználásáról.

Ennek mentén a 18. táblázat II. címszó i) pontjába nevesített „Iskolai nyári táborok pályázati kerete” megnevezésű 3.000.000.- Ft összegű előirányzat terhére, 2.488.000.- Ft felhasználásával – kizárólag pályázati úton – 8 szervezet nyári táboroztatása került támogatásra. 1 szervezet – határidőn túl benyújtott pályázatára tekintettel – elutasításra került a mindösszesen 9 pályázó szervezet közül.

A 8 táborban összesen 237 gyermek vett részt, melyből 168 hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű gyermek az önkormányzati támogatásnak köszönhetően ingyenesen vehetett részt a pályázó szervezet által lebonyolított 5 napos nyári napközis táborban.

Humanitárius segítségnyújtás

Jászberény Városba érkező ideiglenes védelemre jogosultak, ill. menekültek ellátása 2022. évben új feladatként jelentkezett. Az Önkormányzat ezzel kapcsolatos feladatellátása a

Hivatal szervezeti egységén belül elsődlegesen az Aljegyzői Osztály feladataiban jelent/jelenik meg.

Az ideiglenes védelemre jogosultak elhelyezésére ugyan jogszabály közvetlen feladatellátási kötelezettséget nem telepít a helyi önkormányzatokhoz, az elsődlegesen idegenrendészeti feladat és menekült jogi kérdés, azonban figyelemmel arra, hogy Jászberényben is jelentős létszámú ukrán állampolgár tartózkodik munkavállalási engedéllyel életvitelszerűen, a háború elől menekülve megjelentek városunkban egyrészt az ő hozzátartozóik, másrészt újonnan érkezett menekült családok.

Jászberény közigazgatási területén tartózkodási céllal megjelenő ideiglenes védelemre jogosult, magyarországi tartózkodását másképp megoldani nem tudó, elsődlegesen kisgyermekes, magyar nyelvet beszélő, ukrán állampolgárok részére, átmeneti szállást biztosítunk.

A Képviselő-testület az ideiglenes védelemre jogosultak szükség esetén történő elhelyezésének helyszíneiről szóló 115/2022. (III. 2.) határozatába foglalva döntött arról, hogy a 423 hrsz-ú, természetben 5100 Jászberény, Nagytemplom u 1. szám alatti, továbbá a Jászberény Páva u 8/b szám alatti – utóbbi önkormányzati bérlakás - ingatlant a veszélyhelyzet megszűnésével összefüggő átmeneti szabályokról és a járványügyi készülségről szóló 2020. évi LVIII. törvény menekültügyi eljárás átmeneti szabályainak eltérő alkalmazásáról szóló 56/2022. (II. 24.) Korm. rendelet (továbbiakban: Kormányrendelet) 2. §-a alapján ideiglenes védelemre jogosultak átmeneti elhelyezési lehetőségének céljára, humanitárius segítségnyújtás érdekében jelöli ki akként, hogy ideiglenes védelemre jogosultak az ingatlanok használatára ingyenesen jogosultak, a használattal összefüggő közüzemi és egyéb költségeket a tulajdonos viseli.

A két ingatlanban egyidejűleg mindösszesen kb 40 fő elhelyezését tudjuk megoldani. Az ingatlanok több helységből álló épületek, melyek lakószobák kialakítására alkalmasak. Természetesen fűtött épületek, melyekben a tisztálkodás lehetőségén túl az étkezés feltételei, akár főzési lehetőséggel megoldottak.

Továbbá a Képviselő-testület a 112/2022. (III. 2.) számú határozatába foglalva létrehozott egy „Városi Menekültügyi Alapot” is a Jászberénybe érkező menekült családok megsegítése érdekében.

A Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal Jászberényi Járási Hivatal vezetője, mint a Helyi Védelmi Bizottság elnöke részére, az általa kért adatok vonatkozásában a napi jelentési kötelezettségnek eleget tettünk a látókörünkbe kerülő menekültek vonatkozásában. A 104/2022. Korm rendelet alapján a menekültek ellátásához kapcsolódó támogatás igénylését a Korm. rendeletben szabályozottak szerint eszközöltük minden hónap 3 munkanapjáig.

A magán szálláshelyeken befogadott, Önkormányzatunkhoz segítségért forduló menekült családok részére tartós ételkészlet, ruházatot, tisztálkodási szereket stb. biztosítottunk több mint 100 fő részére.

Tekintettel arra, hogy a menekült családok többségében (több esetben 3 vagy annál több) gyermekekkel érkeznek, folyamatosan egyeztetünk a Jászberény Város Óvodai Intézményével, a Szent Ferenc Egyesített Szociális Intézmény és a Jászberényi Család- és Gyermekjóléti Központ vezetőivel, a Védőnői Szolgálattal, a Jászberényi Polgármesteri Hivatal szakembereivel és kidolgoztunk egy eljárásrendet, melynek segítségével – a magunk szerény eszközeivel – jelenleg még hatékonyan tudjuk kezelni a városunkba érkező menekültek problémáit. Továbbá a Helyi Védelmi Bizottsággal és a Megyei Védelmi Bizottsággal is folyamatos a kapcsolattartás a menekült kérdést érintően.

2022. február 24-ét követően látóköriünkben megjelenő menekültek száma: közel 100 fő. Összességében 45 fő elhelyezése valósult meg önkormányzati ingatlanban. Az elhelyezett családok részére biztosítottunk napi háromszori étkezést, melyből egy (ebéd) meleg étkezés. Egyebekben napi rendszerességgel figyelemmel kísérjük a mindennapi életüket. (óvodáztatás, iskoláztatás, orvosi ellátás stb.) A feladatok folyamatos koordinációját az aljegyzői osztály vezetője, valamint a hatósági iroda 2 dolgozója látta/látja el egyéb teendői mellett.

4. A Jászberényi Család- és Gyermekjóléti Központ bemutatása, munkafeltételeinek alakulása

A Jászberényi Család- és Gyermekjóléti Központ családsegítés és gyermekjóléti szolgáltatás keretében végzett feladatainak megvalósulásáról szóló tájékoztatását Jászberény Városi Önkormányzat Képviselő-testülete legutóbb a 166/2022 (V. 18.) számú határozatával fogadta el.

Tájékoztatónkban minden évben törekszünk átfogó képet adni szakterületünk tevékenységéről. Az elmúlt évek jelentős kihívások kezelésével teltek, és az ágazatunk helyzete sajnálatosan nem mondható, hogy javult. Továbbra is számos nehézség nehezíti a kiegyensúlyozott és stabil feladatellátást, melyek mellett jelentős erőfeszítések árán továbbra is igyekszünk szinten tartani szakmai feladataink megfelelő működtetését. Ezek az előző évek tájékoztatásaiból már nem ismeretlenek a Képviselő-testület számára.

Az előzményekben a Covid járványhelyzet berobbanása, majd az azt követő időszak újabb járványügyi hullámai és azok elhúzódása – minden más ágazat és terület mellett – időszakosan jelentősen átrajzolták az intézmény szolgáltatási és feladatellátási környezetét és körülményeit is. Bizonyos területeken még mindig küzdünk azok utóhatásaival, hisz nehezen tér/tért vissza az élet a korábbi kerékvágásba.

Mindemellett a szakterület már évek óta kommunikált „segélykiáltásai” továbbra is törekednek felhívni a figyelmet a gyermekvédelmi és gyermekjóléti szakágazat problémáira a különféle híradásokban, szakmai közösségek, csoportok, szakemberek elemzéseiben és írásaiban egyaránt. Kiseb eredmények mellett sajnos továbbra is a szakterület válsága érzékelhető. Amint az már korábban is kifejtésre került, ebben a kérdésben nem helyi, hanem országos és rendszerszintű nehézségekkel állunk szemben. Ugyanakkor a jelenleg oly sokat emlegetett gazdasági válság idején az alapellátások működése a helyi lakosság támogatásában mondhatni létkérdés és ismét felértékelődni látszik.

A helyi család- és gyermekjóléti szolgáltatás és intézmény létét, életét érintő változások és átalakulások szinte alapítása óta folyamatosak. Az indulás még egészen 1997-re nyúlik vissza. Mindezekről már az elmúlt évek tájékoztatóiban is folyamatosan törekedtünk számot adni. Ezeknek a változásoknak a sora még korábban jellemzően inkább a fenntartói és területi feladatellátási kérdéseket érintettek (székhelyváltozás, társulási, térségi feladatellátás, majd önkormányzati fenntartás), addig az elmúlt 5-7 évben különösen előtérbe kerültek a rendszerszintű és szinte folyamatos feladatbővüléssel járó változások (pl. a szakmai feladatok teljes szerkezeti átszervezése, új szolgáltatáselemek és speciális szolgáltatások bevezetése, elektronikus nyilvántartások/adatkezelési rendszerek bevezetése). Ezekkel párhuzamosan pedig kedvezőtlen és mára már elmélyülő szakmai folyamatok is jelentkeztek (pl. tartóssá és elhúzódóvá vált szakemberhiány, folyamatosan növekvő elvárások és adminisztrációs terhek, leszakadó bérhelyzet).

Az átszervezések terén néhány főbb állomást kiemelnénk a változások sorából, amíg az intézmény a jelenlegi szervezeti formáját elérte.

A családsegítés és gyermekjóléti szolgáltatás területén zajló újabb és újabb jogszabályváltozások hatására a társulások preferálásának időszakában 2007-től több átszervezés is lezajlott, a térségi feladatellátás megszervezése került előtérbe. 2013-ban és 2017-ben ismét a szolgáltatások biztosításának újragondolása és átszervezése vált szükségessé. Ez egyrészt azt eredményezte, hogy a finanszírozási szabályok megváltozásával a korábbi társulási fenntartási struktúrában (2008-tól a Jászsági Szociális Többcélú Társulás, majd 2013-tól a Jászsági Szociális Szolgáltató Társulás) már nem működhetett tovább a feladatellátás. Másrészt 2017-től a járásszékhely önkormányzatok lettek kötelesek működtetni a fenti szolgáltatásokat biztosító család- és gyermekjóléti központokat. Ennek figyelembevételével településünkön a továbbiakban **Jászberény Városi Önkormányzat – mint fenntartó – lett köteles működtetni** a család- és gyermekjóléti központot a Jászberényi Járás ellátási területére kiterjedően. Ellátási kötelezettségének eleget téve Jászberény Városi Önkormányzat Képviselő-testülete

- a család- és gyermekjóléti szolgálat feladat Jászberény város közigazgatási területére kiterjedő, továbbá
- a család- és gyermekjóléti központi feladat Jászberényi Járás közigazgatási területére kiterjedő

ellátására **2017. január hó 1. napjától** kezdődően önálló jogi személyiséggel rendelkező, **Jászberényi Család-és Gyermekjóléti Központ elnevezésű (továbbiakban: Központ) költségvetési szervet hozott létre**, mely szervezeti keretben működik intézményünk továbbra is.

A kisebb települések mérlegelve a korábbi egyszemélyes szolgálatok szakmai hátrányait, továbbra is a szakmai együttműködést és összefogást igényelték. Kezdeményezésükre így ettől az időponttól kezdődően **ellátási szerződés** alapján a Jászberény Városi Önkormányzat fenntartásában működő Központ – ezen belül annak család- és gyermekjóléti szolgálat intézményegysége – látja el **Jásztelek, Jászboldogháza, Jászfelsőszentgyörgy, Jászágó és Jászfákóhalma** településeken is a családsegítés és gyermekjóléti szolgáltatás feladatait a településeik lakosságára kiterjedően.

Jászberényi Család- és Gyermekjóléti Központ szervezeti felépítése

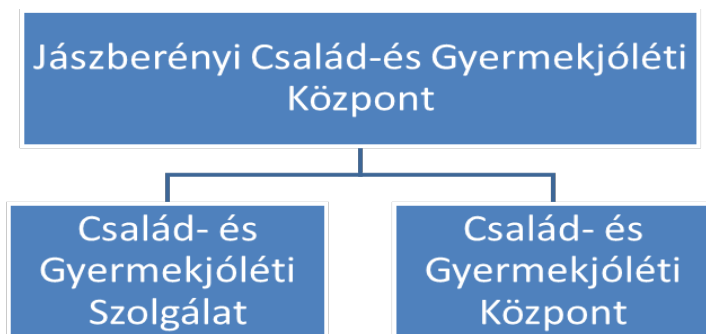
A Központ integrált intézmény, melyen belül továbbra is két szolgáltatást - családsegítést és gyermekjóléti szolgáltatást - biztosít a felsorolt ellátási területen, ezen belül Jászberényben is:

- A **családsegítés** az életvezetési problémákkal, szociális és mentálhigiénés problémákkal küzdő, illetve krízishelyzetbe került családok, és személyek ellátása. Az ellátás célja a családok és egyének életvezetési képességének megőrzése, a krízishelyzet megszüntetése, illetve preventív ellátások biztosítása.
- A **gyermekjóléti szolgáltatás** feladata a gyermekek testi, lelki egészségének, családban történő nevelésének elősegítése, veszélyeztetettségének megelőzése, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetése. Feladata továbbá a családjából kiemelt gyermek visszahelyezésének segítése.

A személyes gondoskodás keretében a családsegítés és a gyermekjóléti szolgáltatás is a szociális munka eszközeivel törekszik segítséget nyújtani a rászorulóknak.

A fenti két szolgáltatás már korábban is integrált formában került megszervezésre a szolgálatoknál, azonban a mérföldkőként emlegetett 2016. január 1-jével bekövetkezett szerkezeti átalakítás egy teljesen új integrált formát és új szervezeti felépítést eredményezett. Az még mindig érzékelhető, hogy ennek hírelése és a folyamatos tájékoztatások ellenére a változás ismertsége még mindig nem általánosan köztudott. A fenti szolgáltatások szakmai szempontú összevonásával a továbbiakban a feladat már mint „család- és gyermekjóléti szolgáltatás” került nevesítésre.

Az elnevezés változása mellett 2016 év elejét követően a szakmai feladatok szervezése is a korábbiaktól lényegesen eltérő módon vált kétszintűvé. A **járasszékhelyeken működő szolgálatok** család- és gyermekjóléti **központtá alakultak** és feladatukat tekintve a hatósági feladatellátással érintett esetek és speciális szolgáltatások ellátását végzik a járás összes településén. Ezzel szemben a család- és gyermekjóléti **szolgálatok** pedig továbbra is a **településszintű alapszolgáltatási feladatokat** biztosítják. Ennek következtében intézményünkben is a Központon belül a család- és gyermekjóléti szolgáltatás és a család- és gyermekjóléti központ külön szervezeti egységként kerültek kialakításra, mindkét szervezeti egység szakmai önállósága biztosított. Az intézmény szervezeti felépítését az alábbi ábra mutatja be:

A személyi feltételek alakulása

Az említett szerkezeti átalakítás és a feladatok kibővítése az előírt szakmai létszámok növekedését is megkívánta és előírta. A **Központ** feladatainak ellátására a korábbi 19 fővel szemben már **29 fő** engedélyezett szakmai létszámmal rendelkezik az intézmény. Az **engedélyezett létszám jelentős kibővülését** a 2018-ban és 2019-ben bekövetkező jogszabályváltozások eredményeként megjelenő, újabb és újabb kötelező feladatok és szolgáltatások bevezetésének létszámelőírásai indokolták, melyek **az óvodai és iskolai szociális segítő szolgáltatás, és a szociális diagnózis**. 2018. október 1-jével 9 fő óvodai és iskolai szociális segítővel, majd 2019. január 1-jétől további 1 fő szociális diagnózis felvételi

esetmenedzserrel egészült ki az előírt intézményi létszám, így jelenleg összesen 28+1 fő, munkakörönként az alábbi megoszlásban:

- 1 fő intézményvezető
- 9 fő családsegítő
(6 fő Jászberényben, 3 fő az ellátási szerződéssel csatlakozott településeken)
- 4 fő esetmenedzser
- 4 fő tanácsadó
- 9 fő óvodai és iskolai szociális segítő
- 1 fő szociális diagnózis felvételi esetmenedzser
- 1 fő ügyfélirányító-takarító (az intézmény megfelelő működésének biztosítása érdekében került engedélyezésre a fenntartó által 2017. február 1-jétől).

A már említett - országosan is kimutatható - szakemberhiány sajnálatosan bennünket, még egy járasszékhely települést sem kerül el. Ennek tartóssága és elhúzódó mértéke aggasztó, mivel az utánpótlás lehetőségének kedvezőtlen esélyeit a szakirányú felsőfokú képzésekbe jelentkezők számának drámai csökkenése előrevetíti. A korábbi években volt, hogy átmenetileg a létszámhiányunk elérte akár a 10 főt is (az előírt szaklétszám 1/3-át). Jellemző az is, hogy a hiányt eddig csak időszakosan sikerült csökkenteni. Biztató volt, hogy az elmúlt év közepe óta 3 új munkatárs felvételével sikerült kicsit lefaragni a hiányzó szakemberek számát, azonban ez megint csak átmeneti siker lett. Mostanra újabb „távozások” mellett ismét létszámvesztésre került sor. A folyamatos törekvések ellenére a fluktuáció nehezen kezelhető és a létszám alig pótolható a leszakadt és elmaradt bérhelyzet és a rendkívül összetett és emberileg megterhelő szakmai feladataink ismeretében. **Jelenleg a betöltött álláshelyek száma ismét 22 fő.**

A Központon belül szinte már egy önálló szakmai egységet képez az **óvodai és iskolai szociális segítő szolgáltatás, mely 2018. szeptember 1-jével került bevezetésre, mint kötelező feladat.** A feladatellátást a járás összes településének köznevelési intézményére kiterjedően kell biztosítani, miközben az új feladat indulásával előállt jelentős szakemberigény okán a szolgáltatás bevezetését, majd további működtetését is már a kezdetektől nagy nehézségek kísérték. Újabb megakadást a már említett pandémia jelentett, és a köznevelési intézmények „lezárása” mellett két időszakban is szinte annullálódtak a már addig elért eredmények, hiszen a szolgáltatás munkafelülete gyakorlatilag a járványidőszak alatt nem volt elérhető a segítők számára. A korlátozások okán a segítők ugyanis nem kaptak lehetőséget a köznevelési intézmények látogatására. Mindezek okán ezt az újtípusú szolgáltatást a bevezetése óta már háromszor kellett újra szervezni. Viszont azt tapasztaljuk, hogy mostanra kezd egyre népszerűbbé válni a köznevelési intézményekben, amit az is mutat, hogy az egyéni esetkezelések mellett egyre gyakrabban keresik szakembereinket preventív csoportos foglalkozások megtartására is. Az előírt 9 fő óvodai/iskolai szociális segítővel szemben az elmúlt évben és jelenleg is 6 fővel tudjuk működtetni a fenti szolgáltatást.

Intézményi szinten az említett szakemberhiányt számszerűsítve jelenleg **összesen 7 fő a hiányzó szakmai létszám** (3 fő óvodai/iskolai szociális segítő, a jászberényi feladatok vonatkozásában pedig 1 fő főállású pszichológiai tanácsadó, 1 fő egyéb tanácsadói, 1 fő szociális diagnózis felvételi esetmenedzser és 1 családsegítő).

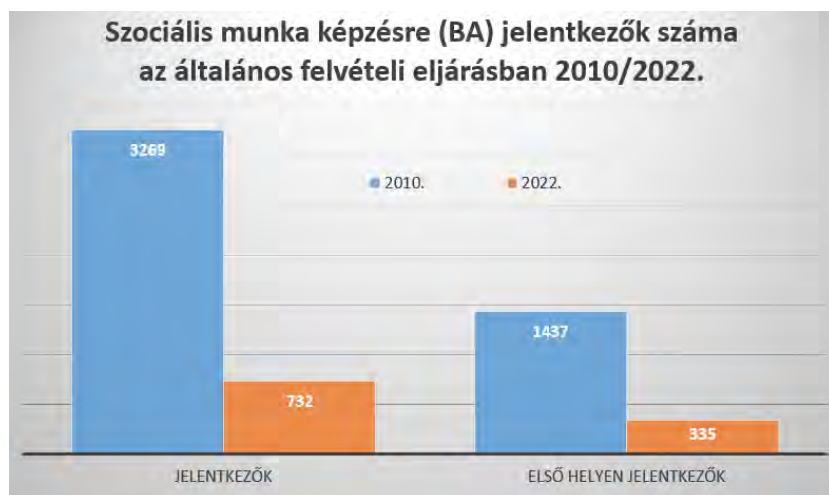
A **szakemberhiány** már ahogy említésre került, elhúzódóan megnehezíti a stabil feladatellátás szervezését. Ez mögött, ennek **okaként számos kedvezőtlen körülmény azonosítható.**

A szolgáltatási szintek sokszereplőssé válása, az újabb és újabb feladatok terhei, az összetett készségeket igénylő szakmai tevékenységek mellett egyre nagyobb a **leterheltség** (mind a fizikai, de egyre hangsúlyosabban a mentális téren is). Ezek fokozottan hatnak a szakmai „elfáradás”, úgynevezett szakmai kiegés (burnout) kockázatára és megjelenésére is, melyek szintén rontják a szakemberek hosszabb távú megtartásának lehetőségeit.

A szakemberhiány csökkentésének esélyeit nem támogatja az sem, hogy az elvárt diplomás végzettség ellenére **alacsonyak a bérek**. A tartós erkölcsi és anyagi elismertség hiánya érzékelhetően kedvezőtlenül hat a felerősödött munkaerő elvándorlásra, és fluktuációra. A jelenleg érvényben lévő ágazati közalkalmazotti **bértábla rendkívül elavult** és már mondhatni „igazságtalan”. A garantált bérminimum okozta anomáliák okán az illetmények között nincs érdemi különbség a kezdő, és akár már hosszabb ideje a pályán lévő diplomás dolgozók alaphére között, de nincs különbség a diplomások, és a diplomával nem rendelkezők alaphére között sem. A bérminimumra történő kiegészítés már egyébként is jelentős korrekciós összegeket igényel. Az egyetlen differenciát jelentő szociális összevont ágazati pótlék emelése pedig már évek óta **leszakadt más szakmai területek bér- és pótlékemelkedéseitől** (pl. egészségügy vagy bölcsődei terület). Az ellátandó feladatok specifikumait tekintve még hasonló **pótlékokkal sem támogatott az ágazat** (pl. területi pótlék, veszélyességi pótlék stb.) Mindemellett a jelenség hátterében azonosítható az a hiátus is, hogy a **mindenkori pótlékalap 2008 óta változatlan** (bruttó 20 000 Ft).

A kedvezőtlen bérhelyzetet tekintve általánosságban elmondható, hogy a szociális területen az illetmények progresszivitását (a szolgálati idővel emelkedő illetménynövekedését) ma már csaknem kizárólagosan az ágazati pótlékrendszer biztosítja, de a bérminimumhoz viszonyított előny arányaiban folyamatosan csökken. Összességében a bértábla hosszú évek óta történő „elhanyagolása”, érintetlenül hagyása mára már akár több tízezer forintos, egyes besorolásoknál akár százezer forint feletti bérhátrányt okozhat havonta (!) a szociális területen dolgozóknak¹.

Látva a **szakirányú képzésbe jelentkezők számának drasztikus lecsökkenését**, sajnos előre láthatóan a szakemberhiány elhúzódó lesz. A felmérések szerint a fiatalok alig érdeklődnek a szakmaterület iránt.²

¹ http://www.tamogatoweb.hu/irasaink/berek_berpotlekok_2021_02_06.pdf

² <https://tamogatoweb.hu/felveteli-2022/>

Ilyen körülmények között pedig a pályát elhagyó kollégák pótlása nagy kihívást jelent, a meghirdetett álláshelyekre alig van az elvárásoknak megfelelő jelentkező. A végszükség esetén kipróbált, esetleg szakképzetlenként felvett kollégák felkészítése, felzárkóztatása, beiskolázása mindamelllett, hogy hosszú éveket vesz igénybe és jelentős energiákat igényel, a tapasztalatokat látva nem hoz megfelelő megoldást a probléma kezelésére. Mindez különösen sürgetővé teszi a szakemberek munkafeltételeinek (bérek, juttatások, személyi és tárgyi feltételek) optimalizálását, melyhez minden lehetséges helyi, központi vagy pályázati forrást szükséges számba venni.

Ezt az elhúzódó létszámproblémát figyelembe véve 2018. év elejétől munkáltatói döntésen alapuló illetménykiegészítés formájában **plusz anyagi támogatást nyújt Jászberény Város Önkormányzata**. Bevezetésének elsődleges célja a munkaerőállomány stabilizálása, megtartása és a helyi bérhelyzet felzárkóztatása volt legalább a térségben beállt szintre a további szakember elszívás, elvándorlás és pályaelhagyás tompítása, megakadályozása érdekében. Örömmel fogadtuk továbbá, hogy Jászberény Város Önkormányzata az előző évet követően településünk 2023-as költségvetésében ismét biztosít egyfajta „**bérfeszültség kezelési alapot**” és cafeteriát az intézményi dolgozók számára, amelyet **példaértékű kezdeményezésnek tartunk!** A támogatásért külön köszönetünket kívánjuk kifejezni jelen tájékoztatónkban is!

Pozitívumként említhető, hogy a nehézségek ellenére a szakképzettségi arányt tekintve a **Jászberényben** dolgozó szakemberek **100 %-ban rendelkeznek** a külön jogszabályban **előírt szakképesítéssel**. Ezzel nehézségeink jellemzően továbbra is 2 fő esetében az ellátási szerződéssel érintett vidéki települések szakembereinél vannak.

Az infrastruktúra és tárgyi feltételek alakulása

A jászberényi intézmény **infrastrukturális és tárgyi feltételei** általánosságban **megfelelőnek és kedvezőnek** mondhatók. Még 2008-ban került Központunk elhelyezésre a Ferencesek tere 3/a. szám alatti épületben, mely alapvetően akkor megfelelő munkafeltételeket biztosított számunkra a tevékenységek végzéséhez. Az elmúlt időszakban megjelent többletfeladatok és létszámnövekedés eredményeként azonban időszakosan már helyiségproblémák, helyhiány és zsúfoltság is felmerül.

Az intézmény ebben az évben az Önkormányzat által elnyert TOP-os forrásból³ fogja biztosítani a helyiségkihasználtság, az intézményi környezet optimalizálását, és részben a belső megújulását, aminek munkálatai várhatóan a közeljövőben elkezdődnek.

Az intézmény elhelyezéséül szolgáló épület elhasználódott tetőszerkezete 2022 őszén felújításra került, melyhez a szükséges forrást a fenntartó biztosította. Jelenleg a már szintén megoldásra várt napelemes fűtési rendszer átalakítási és stabilizálási munkálatai folynak, mely szintén a fent említett TOP-os pályázati forrásból valósul meg.

A munkavégzéshez továbbra is elegendő számú szolgálati kerékpár, és mobiltelefon áll a munkatársak rendelkezésére, melyeket folyamatosan törekszünk pótolni, karbantartani. A szolgáltatások feltételeinek kialakítása során továbbra is **fontos szempont a megfelelő mennyiségű és minőségű tárgyi eszközök és technikai felszereltség biztosítása**. Az elmúlt

³ TOP_Plus_3.3.2-21 számú pályázat, melynek keretében a szociális alapszolgáltatások és gyermekjóléti alapellátások fejlesztése támogatható

év végén történt újabb beszerzéseknek köszönhetően a tárgyi feltételeink (bútorok és számítástechnikai munkaeszközök beszerzése) tovább javultak.

A megnövekedett, jellemzően már többségében elektronikusan végzendő adminisztrációs feladatok ellátása már megkívánja, hogy megfelelő iroda- és számítástechnikai eszközökkel rendelkezünk. Ebben a 2021. óta bevezetésre került újabb központi elektronikai nyilvántartási rendszer – GYVR⁴ alapellátási modul – ismét újabb kihívások elé állította és állítja jelenleg is az intézményünket és munkatársainkat egyaránt, de erről a későbbiekben még szót ejtünk.

Már az eddig előírt adatkezelési, statisztikai és nyilvántartási feladatok ellátásához is speciális szoftvereket használunk, mely az egyik oldalon könnyíti a feladatok ellátását és a statisztikai adatszolgáltatás teljesítését, azonban a másik oldalon használatuk megtanulása új kihívások elé állítja az adminisztratív terhekkel egyébként is túlterhelt kollégákat.

A Központ által ellátandó szolgáltatások (gondozás, szervezés, szolgáltatás), különösen a járási szintű és a helyben jelentős mértékben külterületen is megjelenő feladatok (Neszűr, egyéb tanyavilág) alapvetően megkívánják a mobilitást és a tervezhető, sok esetben akár azonnali intézkedési lehetőséget. Az intézmény életében jelentős előrelépést jelentett, hogy a feladatok hatékonyabb ellátására már 2006 óta (a megyében szinte elsőként) saját szolgálati gépjárművel rendelkezett intézményünk. A munkavégzést 2016. év februárjában egy újabb szolgálati gépjármű beszerzésével sikerült optimalizálni, mely feltétlenül szükségessé is vált, hiszen új feladattá vált a Szolgálat Központtá történő átalakulásával megnövekedett járási szintű, 9 településre kiterjedő feladatellátás megszervezése.

A változások sorában ezt követően újabb fejlesztési igényként, szükségletként merült fel az óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység bevezetésének járási szintű ellátásához egy újabb gépjármű beszerzése. Ehhez a 2018. év végéig fennálló folyamatos szakemberhiány teremtette meg a „kedvező” helyzetet, mivel az ezáltal keletkezett és a szolgáltatási feltételek megteremtésére év végén átfordíthatóvá vált állami normatív támogatásból így lehetőség nyílt az új szakmai egység számára is gépjárművet beszerezni. Az ennek hiányában felmerülő nagyszámú kiküldetések jelentős anyagi terhével szemben költséghatékonyabb, és a településekre esetleg tömegközlekedéssel történő sok időt igénybe vevő kiutazással szemben - időben is lerövidítve a kijutást - lehetőséget ad a munkaidő hatékonyabb kihasználására is.

A Központ működési engedélye legutóbb a „megalapításakor”, 2017. január 1-jével került kiadásra, melynek értelmében az intézmény mindkét szolgáltatása vonatkozásában **határozatlan idejű működési engedélyt** kapott.

Az igénybe vevők (klienskör) és az ellátási környezet változásai:

Továbbra is határozottan érzékelhető, hogy a dolgozók **munkaközege és az igénybe vevők jellemzői jelentősen átalakultak** és nehezedtek az elmúlt években/évtizedekben. A korábbi szórványos jelenségekkel szemben hangsúlyosabb számban jelennek meg az „embert próbáló”, **fokozott mentális megterhelést jelentő igénylők, esetek** aránya (pl. bántalmazás,

⁴ Az Emberi Erőforrások Minisztériumának jóváhagyása mellett a fejlesztésért felelős Efo-1.9.4-Vekop-16-2016-00001 „A Szociális Ágazat Módszertani és Információs Rendszereinek Megújítása” c. kiemelt projekt keretében a Gyermekünk védelmében elnevezésű informatikai rendszer (GYVR) gyermekjóléti alapellátási felhasználóinak regisztrációja 2021. március 30-ával kezdődött meg. Az informatikai rendszert minden család- és gyermekjóléti szolgáltatást és gyermekek átmeneti gondozását nyújtónak (továbbiakban: alapellátás) használnia kell.

deviancia/pszichiátriai beteg a családban, elmélyült és konfliktusos válási élethelyzetek). Előfordulnak **kritikus, akár az egészségre vagy fertőzésre is veszélyt jelentő körülmények** között lévő egyének vagy családok, ahol be kell beavatkozni (pl. tetves, vagy rühös gyermek, hepatitis fertőzés a családban, kritikus higiénés vagy veszélyes külterületi körülmények).

Egyre nehezebb feladat a pszichés, mentális, vagy szociális krízishelyzettel küzdő kliensek számára valós, érdemi, kézzelfogható segítséget nyújtani. A szolgáltatások kapacitása szűkülni látszik. Gyakran elérhetetlenek a szükséges szakemberek, pl. érzékelhetően nincs elegendő gyógypedagógus, nincs pszichiáter, nincs pszichológus. A családokkal foglalkozó szociális munkásokra egyre nagyobb teher és felelősség hárul. Mindeközben munkájuk során gyakran azzal is meg kell küzdeniük, hogy mivel a szülők a kapott segítség „elégtelensége” mellett önerőből nem képesek problémáikat megoldani, a szakember nem tud valódi, vagy a „megrendelésük” szerinti támogatást nyújtani számukra. A rendszerben eközben erősödik az ellenőrző, számonkérő funkció, melyet szintén a szakembernek kell közvetítenie. A gyermekek legjobb érdekét képviselve pedig egyre gyakrabban már nincs más lehetőség a folyamat végén, mint hogy a gyermekek kiemelésre kerüljenek a családjukból. A kliens és segítője között pedig – a tehetetlenség és elégedetlenség miatt – egyre fokozódik a feszültség, melyet rendszerszintű megoldások híján szintén a szakembernek kell viselnie és megpróbálnia kezelni.

Sajnálatosan esetenként előfordulnak már **agresszívvá váló, fenyegetőző és akár támadó fellépésű kliensek is az ellátásban**. Az ilyen szituációk megélése nagy teher, nem beszélve a helyzetek kezelésére irányuló felkészültség és eszköztelenség nehézségeiről. A 2018-ban a közmédiában is oly nagy nyilvánosságot kapott kirívó inárcsi eset (mely sajnálatosan egy családsegítő halálával végződött) mélyen megrendítette a szakembereket is. A jelenséggel való foglalkozás folyamatos és napirenden van a különböző szakmai közösségekben és fórumokon is.

De újabb váratlan kihívások is megjelentek az elmúlt időszakban. Jött a **járványhelyzet**, amikor is más ágazatok mellett a szolgáltatásunk rászoruló célcsoportját és azok adottságait tekintve tartósan nem lehetett elkerülni a személyes találkozásokat, esetükben a veszélyeztetettség nyomon követésére nem volt alkalmas az online térben vagy telefonon történő kapcsolattartás. Bizonyos veszélyeztetett élethelyzetekben pedig a korábbinál fokozottabb figyelemmel kísérésük is indokolt lehetett. Aktuálisan pedig a **háborús helyzet okozta menekült kérdés helyi kezelésében való közreműködésünk** jelent újszerű, speciális és egyben nehéz feladatot intézményünk számára is.

II. A Központ szakmai feladatainak bemutatása

A már említett 2016-os szerkezeti átalakítás által létrejött új szolgáltatási struktúra (család- és gyermekjóléti szolgálat és család- és gyermekjóléti központ) létrejöttével az intézmény a továbbiakban már egy **lényegesen összetettebb, sokrétű és széleskörű feladatellátási kötelezettséggel** lett felruházva. A szolgáltatási környezet szinte azóta is éritett a folyamatosan zajló jogszabályváltozásokkal, melyek eredményeként a már említett módon évről évre tovább bővültek az elmúlt időszakban is az ellátandó feladatok (pl. iskolai-óvodai szociális munka, szociális diagnózis, idén pedig a már említett új GYVR rendszer).

Hangsúlyos változás, hogy a Központ ellátási kötelezettsége a speciális szolgáltatások terén és a hatósági feladatellátással érintett esetekben a Jászberényi **Járás összes településére** kiterjed.

A 2016 óta eltelt időszak tapasztalatai alapján elmondható, hogy a szerkezeti átalakítás, és az azóta is zajló feladatbővítések újabb és újabb kihívások elé állítják a szakmai

tevékenységek, szolgáltatási elemek mind járási, mind helyi szintű megszervezését. (A már említett komoly létszámgondok pedig természetesen tovább árnyalják ezt a folyamatot.)

A gyermekjóléti szolgáltatás, így ezen a területen a **Központ** a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: gyermekvédelmi törvény) 39. – 40/A. §-aiban foglaltaknak megfelelően **az alábbi területeken lát el feladatokat:**

Ellátja a **gyermekjóléti szolgálat általános szolgáltatási feladatait:**

1) A gyermek testi, lelki egészségének, **családban történő nevelkedésének elősegítése** érdekében:

- tájékoztatás a gyermeki jogokról és a gyermek fejlődését biztosító támogatásokról, a támogatásokhoz való hozzájutás segítése,
- családtervezési, pszichológiai, nevelési, egészségügyi, mentálhigiénés és a káros szenvedélyek megelőzését célzó tanácsadás, az ezekhez való hozzájutás megszervezése,
- a válsághelyzetben lévő várandós anya támogatása, segítése, tanácsokkal való ellátása, valamint a szociális szolgáltatásokhoz és gyermekjóléti alapellátásokhoz, különösen a családok átmeneti otthonában igénybe vehető ellátáshoz való hozzájutásának szervezése,
- szabadidős programok szervezése,
- hivatalos ügyek intézésének segítése.

2) A gyermek **veszélyeztetettségének megelőzése** érdekében:

- a gyermekek veszélyeztetettségét észlelő- és jelzőrendszer működtetése, a nem állami szervek, valamint magánszemélyek részvételének elősegítése a megelőző rendszerben
- a veszélyeztetettséget előidéző okok feltárása, azok megoldására javaslatok készítése,
- a jelzőrendszer tagjai közötti (Gyvt.17. § (1)) együttműködés megszervezések és tevékenységük összehangolása,
- tájékoztatás az egészségügyi intézményeknél működő inkubátorokból, illetve abba a gyermek örökbefogadáshoz való hozzájárulás szándékával történő elhelyezésének lehetőségéről,
- a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében **iskolai szociális munkát biztosít (ez 2018. január 1-jével vált kötelező feladattá).**

3) A **kialakult veszélyeztetettség megszüntetése** érdekében:

- a gyermekekkel, családokkal végzett szociális munkával (szociális segítőmunka) elősegíteni gyermek problémáinak rendezését, a családban jelentkező működési zavarok ellensúlyozását,
- a családi konfliktusok megoldásának elősegítése, különösen a válás, gyermekelhelyezés és kapcsolattartás esetében, kezdeményezni
 1. egyéb gyermekjóléti alapellátások önkéntes igénybevételét, és azt szükség esetén személyes közreműködéssel is segíteni
 2. szociális alapszolgáltatások, egészségügyi ellátások, pedagógiai szakszolgálatok igénybevételét.

Mivel a gyermekjóléti szolgáltatás a családsegítéssel egy szolgáltató - a család- és gyermekjóléti szolgálat (itt a továbbiakban gyermekjóléti szolgálat) - keretében működtethető, a gyermekjóléti szolgálat ellátja az eddig felvázolt gyermekjóléti szolgáltatási feladatokon túl a családsegítés Szt. 64. § (4) bekezdése szerinti feladatait is (a családsegítés feladatainak részletezésétől itt azonban most eltekintünk).

Mindezekén túl továbbá a gyermekjóléti szolgálat:

- folyamatosan figyelemmel kíséri a településen élő gyermekek szociális helyzetét, veszélyeztetettségét,
- meghallgatja a gyermek panaszát, és annak orvoslása érdekében megteszi a szükséges intézkedést,
- az ellátási területén közreműködik a kormányrendeletben meghatározott európai uniós forrásból megvalósuló program keretében természetben biztosítható eseti vagy rendszeres juttatás célzott és ellenőrzött elosztásában,
- segíti a nevelési-oktatási intézmények gyermekvédelmi feladatainak ellátását,
- felkérésre környezettanulmányt készít,
- kezdeményezi a települési önkormányzatnál új ellátások bevezetését,
- biztosítja a gyermekjogi képviselő munkavégzéséhez szükséges helyiségeket,
- részt vesz a külön jogszabályban meghatározott Kábítószerügyi Egyeztető Fórum (KEF) munkájában

Család- és Gyermekjóléti Központ

A központ a gyermekjóléti szolgálat **általános szolgáltatási feladatain túl továbbá, a járás összes településére kiterjedően** az alábbi feladatokat látja el:

1.) A gyermek családban nevelkedésének elősegítése, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében a gyermek igényeinek és szükségleteinek megfelelő **önálló egyéni és csoportos speciális szolgáltatásokat, programokat nyújt**, amelynek keretében biztosít

- utcai és - ha a helyi viszonyok azt indokolják - lakótelepi szociális munkát,
- kapcsolattartási ügyeletet, ennek keretében közvetítői eljárást, ide nem értve a Gyvt. 62/E. § és a 132. § (6) bekezdése szerinti közvetítői eljárást,
- - ha a helyi viszonyok azt indokolják - kórházi szociális munkát,
- gyermekvédelmi jelzőrendszeri készenléti szolgálatot,
- jogi tájékoztatásnyújtást és pszichológiai tanácsadást,
- családkonzultációt, családterápiát, családi döntéshozó konferenciát,
- óvodai és iskolai szociális segítő tevékenységet.

2.) A gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó **hatósági intézkedésekhez kapcsolódó, a gyermekek védelmére irányuló tevékenységet lát el**, amelynek keretében

- kezdeményezi a gyermek védelembe vételét vagy súlyosabb fokú veszélyeztetettség esetén a gyermek ideiglenes hatályú elhelyezését, nevelésbe vételét,
- javaslatot készít a veszélyeztetettség mértékének megfelelően a gyermek védelembe vételére, illetve a családi pótlék természetbeni formában történő nyújtására, a gyermek tankötelezettsége teljesítésének előmozdítására, a gyermek családjából történő kiemelésére, a leendő gondozási helyére vagy annak megváltoztatására, valamint a gyermek megelőző pártfogásának mellőzésére, elrendelésére, fenntartására és megszüntetésére,
- együttműködik a pártfogó felügyelői szolgálattal és a megelőző pártfogó felügyelővel a bűnismétlés megelőzése érdekében, ha a gyámhatóság elrendelte a gyermek megelőző pártfogását,

- a családjából kiemelt gyermek visszahelyezése érdekében szociális segítőmunkát koordinál és végez - az otthont nyújtó ellátást, illetve a területi gyermekvédelmi szakszolgáltatást végző intézménnyel együttműködve - a család gyermeknevelési körülményeinek megteremtéséhez, javításához, a szülő és a gyermek közötti kapcsolat helyreállításához,
- utógondozást végez - az otthont nyújtó ellátást, illetve a területi gyermekvédelmi szakszolgáltatást végző intézménnyel együttműködve - a gyermek családjába történő visszailleszkedéséhez,
- védelembe vett gyermek esetében elkészíti a gondozási-nevelési tervet, szociális segítőmunkát koordinál és végez, illetve a gyámhatóság megkeresésére a családi pótlék természetbeni formában történő nyújtásához kapcsolódó pénzfelhasználási tervet (a továbbiakban: pénzfelhasználási terv) készít.

3.) **Szakmai támogatást nyújt** az ellátási területén működő gyermekjóléti szolgálatok számára.

4.) **Elkészíti a szociális diagnózist** az Szt. 64/A. §-a szerint.

III. A Központ szakmai tevékenységének bemutatása

A 2016. január 1-jétől bekövetkező szervezeti és szolgáltatási változásokat követően a statisztikai adatok rögzítése, dokumentálása és az adatszolgáltatási kötelezettség a korábbi évektől eltérően már egy teljesen más struktúrában zajlik (központ és szolgálat elkülönült szervezeti egységeinek megjelenése, a szolgálat esetében a családsegítés és gyermekjóléti szolgáltatás összevonása/integrálása,). Ezáltal az intézmény szakmai tevékenysége, ezen belül a gyermekjóléti szolgáltatás szakmai feladatainak bemutatása az ezt megelőző évek szolgáltatási adataival, tendenciáival már nem vethető vagy hasonlítható össze.

A statisztikai adatszolgáltatásban egyrészt összevonásra kerültek a családsegítés, és gyermekjóléti szolgáltatás statisztikai mutatói, továbbá az ellátotti létszámon belül a korábbi évektől eltérően a gyermekjóléti szolgáltatásban az ellátott gyermekeken túl már azok szüleit is rögzíteni kell. Ennek eredményeként a kialakult új adatszolgáltatási rendszerben a továbbiakban már a gyermekjóléti szolgáltatás mellett a családsegítés mutatóit már nem tudjuk külön lehatárolni.

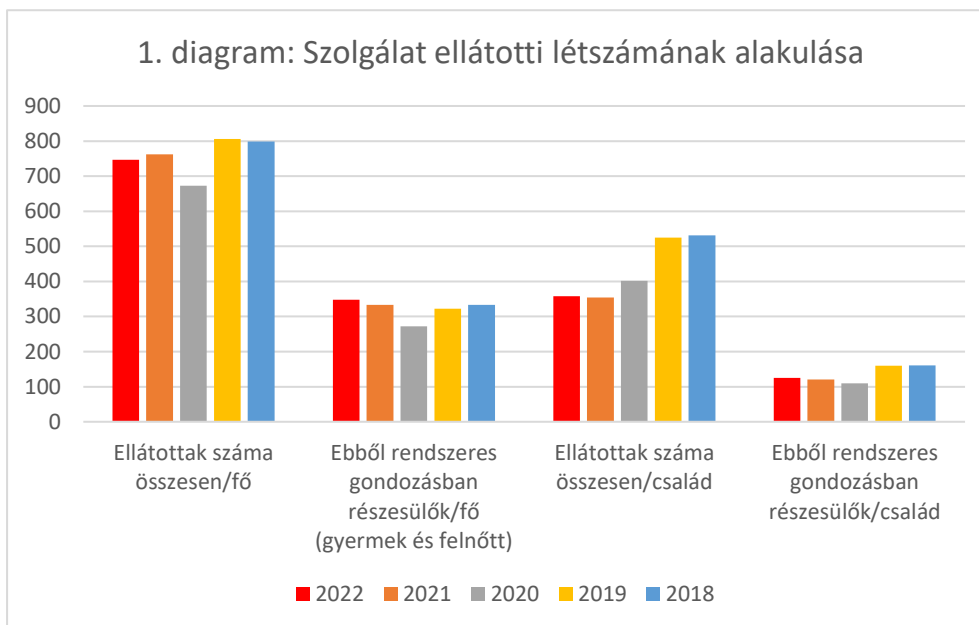
Továbbra is nehézséget jelent az a körülmény is, hogy nincs standard, központonként előírt, országosan egységes forgalmi napló és nyilvántartási rendszer a szolgáltatásban. Amik viszont jogszabály alapján **kötelezően vezetendő központi nyilvántartási rendszerek** (pl. KENYSZI, és az új GYVR), azok pedig jelenleg **nem alkalmasak a statisztikai kötelezettség teljesítésére is**, vagy az ahhoz szükséges adatkinyerésre. Így jelenleg minden szolgáltató egyénileg oldja meg ezek vezetési rendszerének kialakítását.

A továbbiakban a szakmai egységek tevékenységét igyekszünk a konkrét számadatok mentén is bemutatni, és a fenti nehézségektől függetlenül értékelni és összehasonlításokat tenni a szolgáltatási, ellátotti és szakmai mutatók, szakmai tevékenységek alakulásában. (Az ezt szolgáló adattáblák egy részét azok terjedelme okán mellékletként csatoljuk.)

Család- és gyermekjóléti szolgálat:

A család- és gyermekjóléti szolgálatot felkeresők, igénybevevők számát a mellékletekben szereplő *1. számú táblázat* szemlélteti 5 évre visszamenőleg. Összességében a

szolgáltatnál megjelentek számában az elmúlt két évben emelkedés látható. Az adatok azt tükrözik, hogy továbbra is keresett és tevékeny szolgáltatás volt az intézmény munkája, és az igénybe vevők ellátása. A fenti adatokat a jobb átláthatóság érdekében az alábbi 1. diagramban is megjelenítjük.

A feladatellátáson belül továbbra is a gyermekjóléti szolgáltatás feladatellátása, leterheltsége a jelentősen hangsúlyosabb a családsegítéssel szemben. Ez egyrészt a klienskör szenzitivitásától (gyermekek célcsoportja) és a velük kapcsolatos jelzési kötelezettségtől, másrészt az igénybevétel módjától is meghatározott (a gyermekjóléti ellátás nem csak önkéntes, a családsegítés teljesen önkéntes). A látókörünkbe kerülő esetek körében továbbra is kedvezőtlen tendencia, hogy növekvő számban vannak jelen a lényegesen összetettebb és időigényes, és akár évekig elhúzódó esetek aránya, a kapacitások érthető módon emiatt is a gyermekjóléti oldalon összpontosulnak. A járványhelyzet okozta korlátozások, elszigeteltség és bezártság tapasztalatunk szerint fokozta a családokban megjelenő problémákat és feszültségeket, de sajnálatosan ez a tendencia a jelenlegi társadalmi és gazdasági környezetben sem látszik oldódni. Ezek sajnálatosan esetenként akár szélsőséges megnyilvánulásokba is torkollnak (bántalmazás, szenvedélybetegségek, mentális és pszichés problémák).

Év	Szolgáltatást igénybe vevő gyermekek (év/fő)	Gondozott gyermekek (év/fő)	Szolgáltatást igénybe vevő felnőttek (év/fő)	Szakmai tevékenységek száma
2018	245	129	554	9429
2019	252	111	554	9251
2020	234	127	439	9672
2021	369	181	493	10069
2022	344	171	403	10247

2. számú táblázat

A 2. számú táblázat szemlélteti a szolgáltatást igénybe vevők és a szakmai tevékenységek számának alakulását. A **gyermekjóléti szolgáltatásban részesülő gyermekek száma szintén megemelkedett az elmúlt két évben**. Ebben még 2021-ben markánsan szerepet játszott a járványhelyzet okán felmerült tanácsadás, információnyújtás és adományközvetítés iránti igény/szükséglet, de az elmúlt évben a több szoros figyelemmel kísérést igénylő esetek száma is.

A szintén a 2. táblázatban látható éves **forgalmi adatok és a szakmai tevékenységek számának növekedéséhez** meglátásunk szerint a magasabb ellátotti létszámon túl a már említett, nehezebb és fajsúlyosabb ügyek számának emelkedése is hozzájárult, hiszen ezekben az esetekben különösen szükséges a szakmai beavatkozások számának és gyakoriságának kiterjesztése.

A szakmai tevékenységek magas számában minden bizonnyal továbbra is szerepet játszott az RSZTOP kormányzati programokban való közreműködés (Rászoruló Személyeket Támogató Operatív Program keretében tartós **élelmiszer segélycsomag osztása**) és kapcsolatfelvételek által elért családok ügyeinek megjelenése, és az új esetek körében a többgyermekes családok felülreprezentáltsága is.

Az észlelő- és jelzőrendszer⁵ jelzési hajlandóságában és reagálásában az elmúlt években változó tendenciák tapasztalhatók. Volt, hogy a lakossági jelzések száma megemelkedett, a járványhelyzet első éve alatt pedig bizonyos időszakokban szinte elakadtak a jelzések a kontaktusok hiánya miatt egyes területekről (különösen a köznevelési intézmények).

Jelzések számának megoszlása a Központ és Szolgálat között

	2018	2019	2020	2021	2022
Szolgálat	84	183	175	182	173
Központ	148	122	114	124	86
Összesen	232	305	289	306	259

3. számú táblázat

Az év folyamán a szolgáltatás látókörébe került **veszélyeztetett gyermekek** számát tekintve (194) az tapasztalható, hogy a családgondozás során továbbra is jellemző jelenség a már említett problémák többszörösen összetett, halmozott vagy súlyosabb fokú előfordulása. Összességében az ellátott esetek hátterében egyre gyakrabban tapasztalhatók az egyre nehezedő életkörülmények mellett a családok működésében megjelenő problémák: működészavarok, a megküzdési elégtelenségek, erőforráshiányok, személyiségproblémák, elégtelen szülői készségek. Ezt minden bizonnyal tovább mélyítették a járványhelyzet és az aktuálisan érzékelhető „megélhetési drágulások” okozta kedvezőtlen hatások is.

A sokproblémás, gyakorta már ellehetetlenedett élethelyzeteken pedig már a hosszú távú - akár évekig elhúzódó - családgondozás és intenzív szociális segítőmunka sem képes tartósan enyhíteni, esetenként a gyermekek saját családjukban történő nevelkedésének lehetőségét tovább megtartani. Az elmúlt évben jellemző volt a már egyből a gyermek gondozásba

⁵ Észlelő és jelzőrendszer: a gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. tv. 17§ által meghatározott és nevesített, gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot ellátó személyek, intézmények, szervezetek.

vételére, vagy hatósági intézkedés kezdeményezésére okot adó élethelyzetek jelzése, vagy látókörben történő megjelenése.

A korábbi évektől eltérően szintén nagyobb számban vannak jelen a szolgáltatásban a konfliktusos, eldurvult családi, kapcsolati, vagy válási élethelyzetek, valamint a már elvált szülők esetében a különélő szülővel történő kapcsolattartások problémái, amelyek feszültségeiben, játszmáiban gyakran a gyermekek válnak veszélyeztetetté.

Továbbra is érzékelhető, hogy sajnos hazánkban mennyire nincs kultúrája a párkapcsolatok kulturált, illetve moderálható felbomlásának, felbontásának. Az ilyen élethelyzetekbe belesodort, illetve belesodródott gyermekek ügyeiben gyakran előfordul, hogy pl. különböző bántalmazásokra, elhanyagolásra, szülői ellennevelésre tett jelzések, vádaskodások mellett az intézményt, illetve a szolgálat (vagy akár központ) szakemberét az eljárásban saját oldalukon vélt „bizonyítékként”, „dokumentumok gyártójaként” és a különböző hatósági szinteken (rendőrség, bíróság) beidézhető/beidéztetett tanúként is igyekeznek (fel)használni a szülők. Ennek szakmai terhei és konfliktusai nagy terhet jelentenek a munkatársakra. Ezen ügyekben esetenként tovább nehezíti a helyzetet, ha a szülők és gyermekek más-más településeken élve nem elérhetők a szolgáltatás számára.

Újfajta jelenséggé vált az is, hogy bizonyos ügyfelek már egyből jogi képviselőik, vagy egyéb jogvédő szervek képviselőinek bevonásával, vagy bevonásukkal fenyegetve igyekeznek nyomást gyakorolni az ügyre, vagy az indult eljárásra. Ez szintén nagymértékben nehezíti és gyakran el is lehetetleníti a konstruktív, érdemi részvételt és együttműködést feltételező szakmai beavatkozásokat, törekvéseket, különösen a gyermekek érdekében álló megfelelőenkel ítélhető kimenetel elősegítését.

A **veszélyeztetettség okait** tekintve **első helyen továbbra is a környezeti okok** a legjellemzőbbek, melyen belül a nevelési problémák, a családi konfliktusok (szülők közti, szülő-gyermek közti), és a gyermekek elhanyagolása (fizikai, lelki) állnak a „dobogós” helyeken. Ezek mellett említést igényel még a szülők/család életviteléből eredő problémák (antiszociális viselkedés, szenvedélybetegségek) száma is. Egy **másik hangsúlyos főcsoport a magatartási okok**, melyen belül továbbra is a gyermekintézménybe való beilleszkedési nehézségek (pl. iskolai konfliktusok, magatartászavarok) és a tankötelezettség elmulasztásának száma a magasabb. A családon belüli bántalmazási esetek terén azok jellege, súlyossága vagy gyakran a már elhúzódó jelenléte kedvezőtlen és figyelemfelhívó változás.

2022-ben 861 alkalommal végeztünk családlátogatást a szolgálat részéről. Ennek nagyjából fele a külterületeken élő családoknál történt, mely mutatja, hogy a Neszűrben és egyéb tanyavilágban továbbra is jelentős feladatokat látunk el. Tapasztalható, hogy időszakosan a megnövekedett adminisztrációs terhek és a szakemberhiány is kedvezőtlenül befolyásolja a területen tölthető idő, a családoknál való jelenlét mértékét.

Az elmúlt évben Jászberényben a korábbi 11-hez képest összesen 45 alkalommal, 30 főt érintően került sor kríziskezelésre. 1 esetben került sor szociális válsághelyzetben lévő kiskorú várandós anya gondozására.

Krízishelyzet miatt családok átmeneti otthonában történő elhelyezésre 1 család (2 gyerek) esetében került sor.

Család és gyermekjóléti központ:

A Központ ellátottjainak számát a mellékletben található *4. számú táblázatban* mutatjuk be. 2022-ben egy markáns **ellátotti létszám emelkedés** figyelhető meg. Összesen 650 fő ellátottból 362 volt a kiskorúak száma. Ez mindenképpen egy kedvezőtlen változás, tekintve, hogy a központ jellemzően a már hatósági intézkedéssel is érintetté vált esetekkel foglalkozik.

A **speciális szolgáltatások igénybe vevői terén** látható ismételt emelkedés háttérében egyrészt határozottan a járványhelyzet lecsengését követően az óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység köznevelési intézményekben történő újbóli aktivitása állt. Ugyanakkor az elhúzódozó szakemberhiány okozta hosszú kihagyás után végre újraindulhatott a Központban a pszichológiai tanácsadás is, mely szintén hozzájárult az adatok növekedéséhez.

A további speciális szolgáltatásokon belül 2022-ben 4 esetben 5 főt érintően kérték a **gyermekek krízishelyzetét jelző telefonos készenléti szolgálat** segítségét.

Jogi tanácsadásban 31 esetben 23 ellátott részesült (előző évben 18). Konfliktuskezelés 90 alkalommal 33 főt érintően történt (2021-ben 25 alkalommal 22 fő).

A Központ kötelező feladatai között szerepel a kapcsolattartási ügyelet biztosítása is, amit azonban továbbra is csak hétköznapiokon áll módunkban biztosítani. Heti 4 nap zajlanak kapcsolattartások az intézményben. **Kapcsolatügyeleti szolgáltatást** nagyszámban a szakellátásban részesülő gyermekek ügyében kezdeményezik a nevelőszülői hálózatok a vérszerinti szülő családjából kiemelt gyermekével történő kapcsolattartás elősegítésére. Ez szintén egy olyan anomália, amely a gyermekjóléti ellátásban csapódik le. Ez a szolgáltatás kötelezően nem a szakellátás kapacitáshiányának oldását, hanem a pl. külön élő szülők (kérelemre esetleg nagyszülők) bíróság, gyámhivatal által elrendelt kapcsolattartásához való helyszín, szükség esetén felügyelet és szakmai segítség biztosítására került (volna) bevezetésre. A szolgáltatás igénybevétele emelkedett, 2022-ben 142 alkalommal (2021-ben 115) 29 fő ellátott vette igénybe, amely 11 család ügyében történt szolgáltatás igénybevételt jelentett. Ezen belül a már említett problémás válási, vagy szülői kapcsolattartási jelenségek okán a felügyelt – szakember jelenlétében történő – kapcsolattartások száma is emelkedett.

A Központ számára, mint speciális szolgáltatás szintén kötelező feladat a **kórházi szociális munka** biztosítása. A szolgáltatást együttműködési megállapodás keretében biztosítjuk a helyi Szent Erzsébet Kórházban. Az egészségügyi intézménnyel jó szakmai együttműködést alakítottunk ki. A kórházi szociális munka elsődleges célja, hogy:

- a kórházi védőnő, a kórházi szociális munkások, valamint a Központ munkatársai által biztosított szociális munka eredményeként a törvény által megfogalmazott gyermeki jogok érvényre jussanak, továbbá, hogy
- idejében felszínre kerüljenek, és szakszerű ellátásban részesüljenek a gyermekjóléti szolgáltatásban azok a gyermekek, akiknek a veszélyeztetettsége a családban előforduló elhanyagolásnak vagy bántalmazásnak a következménye.

Az elmúlt évben 1 esetben 1 gyermeket érintően érkezett jelzés a Központ felé.

2022-ben a központ által hatósági intézkedésekre tett új javaslatlétélek száma 111. Ebből 5 került elutasításra. A központ **hatósági intézkedésekhez kapcsolódó szakmai tevékenységeinek száma az elmúlt évben 3944 volt** (2021-ben ez 3207), melyet a már említett ellátott esetek számának emelkedése indukált. A központ a feladatellátása során a járásban 629 családlátogatást végzett (ez 2021-ben 487 volt). Jászberényben ezen belül is hangsúlyos a külterületen (pl. a Neszűrben) végzett családlátogatások száma.

A hatósági intézkedéssel érintett ügyek száma is emelkedett (mellékletben **5. számú táblázatban** látható). Ezen belül ennek magas arányát a védelembe vétellel és az nevelésbe vétellel érintett esetek száma teszi ki. Az elmúlt évben a védelembe vettek száma, és különösen **a családból történő kiemelések száma összességében** (ideiglenes hatályú elhelyezés, nevelésbe vétel) **járási szinten és helyi szinten is emelkedett**. 2022-ben Jászberényben a **családból történő kiemelés 23 gyermeket** érintett (2021-ben 13). Ehhez hozzájárult, hogy esetenként az intézkedés többgyermekes családokat is érintett.

A családjukból kiemelt gyermekek szüleinek gondozása, a gyermekek családjukba történő haza/visszagondozása különösen nehéz feladat, amely során a szakemberek próbálják szociális segítő tevékenységgel (családgondozással) elősegíteni a nevelésbe vett gyermekek otthoni környezetükbe történő visszahelyezhetőségét, a gyermeknevelésre alkalmas életkörülmények javítását/megteremtését, valamint a szülő és a gyermek közötti kapcsolat megőrzését/helyreállítását. 2022-ben 95 családból 182 gyermeket érintően láttak el az esetmenedzserek ilyen feladatokat (2021-ben 129 gyermeket 66 családból). Jászberényben ez 75 gyermeket érintett (38 család). Az elmúlt évben 1 családot érintően került sor gyermek visszahelyezésére a településen.

A központ oldalán az esetmenedzserek száma továbbra is 4 fő. A jogszabály által meghatározott esetmenedzserei esetszámokat tekintve „papírforma szerint” **egy szakembernek akár 50 esete lehet**. Ezt az elmúlt évben megközelítettük, és időszakosan egy-egy szakember esetében meg is haladtuk. Aktuálisan pedig újabb esetszám emelkedés tapasztalható.

A gyakorlatban azonban a tapasztalatok azt mutatják, hogy az akár 50, vagy ez feletti számú családdal a jogszabályban és eljárási protokollokban meghatározott és elvárt keretek szerint, illetve kellő szakmai mélységekben foglalkozni szinte teljesíthetetlen feladat. Csak alacsonyabb esetszám mellett lenne biztosítható, hogy a családokkal folytatott segítő tevékenység személyesebbé, aktívabbá és elmélyültebbé váljon. Különösen akkor, amikor az esetmenedzserek a hatósági intézkedésekkel, a már súlyos veszélyeztetettséggel érintett esetekkel foglalkoznak.

Néhány adat az óvodai és iskolai szociális segítőik feladatellátásáról:

Az már említésre került, hogy a koronavírus-járvány évében/éveiben nem látogathatták a szakemberek a köznevelési intézményeket, de a továbbiakban a 2020. 03. 16-tól elrendelt digitális oktatás időszakában sem tudták elérni a gyermekeket. Érdemben 2021. novemberében tudtak ismét indulni szakmai tevékenységükkel, ami azt jelentette, hogy a hosszabb kihagyás után konkrétan szinte újra kellett szervezni az iskolán belüli feladatokat, a fogadóórákat, és a szakmai tevékenységek ellátását. Ennek okán azokban az években a szolgáltatást igénybe vevők száma lényegesen kevesebb volt (2021-ben 78 alkalommal 212 fő), mint korábban, amikor az elért igénybe vevők száma a felfutó időszakban már elérte akár a 2000 főt is. Az elmúlt év ismét a szolgáltatás szervezésével, aktív jelenlétével telt, melynek eredményeként **939 alkalommal 1248 főt** értek el a szakemberek.

Ezen belül az egyéni esetkezelés jellege jellemzően: szakmaközi konzultáció, egyéni segítő beszélgetés. A jelzőrendszer tagjaival az együttműködés folyamatos, stabil. Folyamatos az együttműködés a járás területén dolgozó esetmenedzser és családsegítő szakemberekkel is. Az egyéni esetkezelések során 23 gyermek esetében a szociális segítő a gondozási folyamatba bevont segítőként is végzi szakmai tevékenységét, az alapellátott, illetve jogerős hatósági intézkedésben érintett gyermekek esetében. A szolgáltatáson belül egyre népszerűbbek a csoportos tevékenységek is. A 2022-es évben 762 (36 alkalom) tanuló vett részt a szociális segítőik által az oktatási intézményben szervezett csoportfoglalkozásokon.

A korlátozásokkal érintett időszakban új feladatokban vettek részt a szakemberek az így felszabadult kapacitásaikat tekintve. A szociális segítők bár nem pedagógusok, de a felmerült szükségleteket látva a pandémia idején – heti 2 alkalommal – úgynevezett **tanulástámogatási szolgáltatást** szerveztek az online oktatásban elakadt, vagy más okból lemorzsolódó hátrányos helyzetű gyermekek számára. Ez 2020. óta folyamatosan fenntartott elemként épült be a szolgáltatási palettába. Igény szerint aktívan támogatták a gyermekeket az elmúlt évben is az év végi osztályozó vizsgákra történő felkészítésben. 2022-ben 8 gyermek részesült a megsegítésnek ebben a formájában. A szolgáltatásban részesülő gyermekek mindegyike sikeres javítóvizsgát tett, felsőbb évfolyamba kerültek.

A munkatársak jelentős energiákat fektetnek a szabadidős programok szervezésébe is, ami a továbbiakban az intézmény egyéb programjai körében kerülnek majd említésre.

Az intézmény programjai, rendezvényei, egyéb szakmai tevékenységei 2022-ben:

A **preventív és szabadidős programok** szervezése már a kezdetektől fontos törekvése volt intézményünknek, melynek az évek alatt már nagy hagyományai vannak. Ebben az elmúlt évek átalakult munkamegosztását és munkaszervezését tekintve vezető feladatot látnak el az óvodai és iskolai szociális segítők intézményünkben. Ugyanakkor az optimális munkaerő kapacitás érdekében, megtapasztalva a programokban való részvétel rekreációs hatásait is, továbbra is egy munkaközösségként közösen, a család- és gyermekjóléti központ és szolgálat munkatársaival együttműködésben valósulnak meg ezek a tevékenységek. Nehezen éltük meg, amikor programjaink korábban egy-egy időszakban a járványhelyzet áldozatául estek, de örömmel kezdtük újra szervezésüket az elmúlt év folyamán. Az alábbi programjaink valósulhattak meg az elmúlt évben:

„Eleven Tábor 2022!” Nyári napközis tábor hátrányos helyzetű gyermekeknek

Intézményünk 2006. óta foglalkozik nyári napközis táboroztatással. Az elmúlt évben már 17 éves táboroztatási múltat tekinthetünk vissza. Táboraink hátrányos helyzetű, illetve veszélyeztetett kisiskolások számára térítésmentesek. Programunkat az hívta életre, hogy tapasztalatunk szerint az általunk ellátott, vagy akár a nehezebb élethelyzetű családok az anyagi helyzetüket tekintve nem tudják megszervezni megfelelően gyermekeik nyári szünidei felügyeletét, nem tudják megfinanszírozni a települési táborok, az iskolai életen kívüli gyermekközösségek adta lehetőségek igénybe vételét.

Az elmúlt évben is kétszer egyhetes (2022. 06. 27 – 07.01. és 2022.07.04.-2022.07.08. közötti turnusokban) **a pandémiás szabályok betartása mellett 16 és 15 fő hátrányos helyzetű, illetve gyermekvédelmi szempontból veszélyeztetett, 6-14 éves korú gyermek** táboroztatása került megszervezésre. A táboroztatás megszervezését az óvodai és iskolai szociális segítők nyári szünidőre eső szakmai kapacitásának felszabadulására alapoztuk. A tábor résztvevőit már évek óta a Jászberényi Család-és Gyermekjóléti Központ kliensköréből, továbbá Jászberény közigazgatási területéhez tartozó, külterületen élő iskolás korú gyermekekből toborozzuk. Ezzel egyidejűleg a gyermekjóléti szolgáltatás észlelő és jelzőrendszeri tagjait - elsősorban az iskolákat – is megkeressük, akik szintén delegálhatnak az ingyenes táborozásra rászoruló, illetve hátrányos helyzetű gyermekeket. Táborunknak mindkét alkalommal a Szent István Sport Általános Iskola és Gimnázium biztosított helyszínt térítésmentesen az illetékes Tankerületi Központ jóváhagyásával, amely szakmai együttműködés már szintén hosszú évekre nyúlik vissza. A programokat tekintve törekszünk

változatos és színvonalas elfoglaltságokat biztosítani a gyerekek számára, amelynek tevékenységei jellemzően a sport és mozgásos tevékenységek köré szerveződnek. A programok lebonyolításába minden évben bevonásra kerülnek az iskolai közösségi szolgálat keretében jelentkező fiatalok is. Az elmúlt évben a Terplán Zénó Kolping Technikum Gimnázium és Szakképző Iskola 3 tanulója, és a Szent István Sport Általános Iskola és Gimnázium 4 tanulója vett részt táborunkban.

Jászberény Város Önkormányzata Humán Erőforrás Bizottsága szinte a kezdetek óta egyik fő támogatója programunknak. Benyújtott pályázataink támogatása révén évről évre sikeresen valósulhatnak meg táboraink. Az elmúlt évben ismét, a városi táboroztatásokra szánt pályázati keretükből 450.000 Forint összegű támogatással segítették programunk megvalósítását, segítve ezzel a településünkön és annak közvetlen környékén élő gyermekek színes és sokoldalú nyári élményhez való hozzájutását.

Játszóház-sorozat

A szabadidő hasznos eltöltésének érdekében a szociális segítők szervezésében a 2021-ben bevezetett játszóház-sorozat is folytatásra kerülhetett az elmúlt évben. Az egész éven átívelő programsorozat évi 4 alkalommal került megrendezésre. Ez a szolgáltatás a hagyományos ünnepekhez, iskolai szünetekhez kötődően kreatív tevékenységek során vezeti be a gyermekeket a közös, alkotó tevékenység örömébe. A 2022-es évben esetenként 10-12 gyermek vett részt a programokon (2022. 03. 31., 2022. 08. 25., 2022. 11. 29., 2022. 12. 07.).

Mikulásváró – adventi családi nap

Programsorozaton belül kiemelnénk a 2022. 12. 07-én, aktuálisan az adventváró időszakban szervezett programunkat, mely a Mikulás és a karácsonyvárás témakör köré szerveződött. A gyermekjóléti szolgáltatást igénybe vevő, gondozásban részesülő veszélyeztetett és/vagy hátrányos helyzetű gyermekeknek átadott adomány játékok, ajándékok mellett a munkatársak és önkéntesek részvételével előadott műsorral is kedveskedtünk a megjelenteknek és a résztvevők közösen várták az intézményhez ellátogató Mikulást is.

„Adj Jó Szívvel...” faház akció 2022.

Köszönjük... Viszonozzuk... Fogadjuk... Adjuk... Kínáljuk....

Intézményünk már évek óta részt vesz az adventi programok keretében megvalósuló „JÓ SZÍVVEL ...” akcióban. 2020-ban sajnos ez a program is a járványhelyzet áldozatává vált, de szerencsére azóta ismét megrendezésre kerülhet év végén ez rendezvény is. A Jászberényi Család- és Gyermekjóléti Központ munkatársai 2022. december 20-án így ismét adományt gyűjtöttek a „Jó Szívvel Faháznál”. Forró teával, hagymás zsíros kenyérrel, házi készítésű mézeskaláccsal, saját készítésű kisebb ajándékokkal viszonoztuk a jótékonykodó jászberényi lakosok felajánlásait, továbbá köszönetként kedves, szívből jövő jókívánságokat adtunk. Az akcióban közel az eddigi legnagyobb adományt sikerült összegyűjtenünk melyből krízishelyzetben lévő, vagy nehéz élethelyzetű gyermekek és családok részesülnek az év folyamán tartós élelmiszer csomagban. A felajánlásokért köszönetünket fejeztük ki az adakozó lakosok felé.

„Humán szolgáltatások fejlesztése a Jászberényi kistérségben” című pályázatban való részvétel

Intézményünk 10 szakembere részt vett az EFOP-1.5.3-16-2017-00019 számú „Humán szolgáltatások fejlesztése a Jászberényi kistérségben” című pályázat szakmai megvalósításában. A projekten belül a szociális mentorok a hátrányos helyzetű aktív korúak foglalkoztathatóságát támogató szolgáltatáscsomagban láttak el feladatokat. A pályázat még 2019. május 1-jén indult és idén, 2023. április 30-ával zárult le.

Az intézmény továbbra is törekszik jó szakmai kapcsolatot ápolni és rendszeresen **együttműködni a városi, civil és egyházi szervezetekkel**. Különösen szoros együttműködés alakult ki a Szent Ferenc Egyesített Szociális Intézménnyel, melynek keretében számos esetben segítjük egymás munkáját, illetve kaptunk támogatást és közreműködést konkrét esetek gyors ellátásához, de más esetekben az intézmény technikai problémáinak megoldásához is.

Rendszeresen és nagy számban érkeztek az elmúlt évben is hozzánk különböző szervezetektől és a helyi lakosságtól különböző **adományok** és felajánlások (pl. ruhaneműk, háztartási eszközök, bútorok) melyek közvetítése bár időszakosan helyhiány miatt szüneteltetésre került, de általuk jelentős számban tudtuk az elmúlt évben is a nehéz élethelyzetű és krízishelyzetben lévő **ügyfeleinket segíteni**.

Az adventi időszakban saját adomány gyűjtésből és más szervezetek felajánlásaiból is kapott, készített ajándékcsomagok osztására is sor került a hátrányos helyzetű gondozott, ellátásban részesülő családok számára, mellyel a nehéz élethelyzetű gyermekek adventvárását, karácsonyát kívántuk örömtelibbé tenni. Ezen belül 2022-ben is külön köszönettel és hálával fogadtuk a Samsung dolgozói által „cipősdoboz akció” keretében gyűjtött és adományozott felajánlásaikat. Másik jelentős támogatónkká nőtte ki magát a Dream Team Civil Összefogás önkéntes szervezet, hiszen általuk már többedik alkalommal történt adománygyűjtés a részünkre. Az általuk gyűjtött jelentős számú játék, édesség, felajánlás a „saját” intézményi Mikulásunk segítségével juthatott el a rászoruló családok gyermekeihez.

Az intézmény igény esetén továbbra is **terephely és tereptanári feladatokat is ellát**, fogadja a szakmai gyakorlatra érkező hallgatókat a különböző szakirányú képzési intézményekből.

A veszélyeztetettséget észlelő és jelző rendszer működtetése:

A szolgáltatás 2016-ban történt átszervezésében az a hangsúlyos elvárás és célkitűzés is szerepet játszott, hogy kiemelten szükséges az észlelő –és jelzőrendszer megerősítése és összehangolása. A bevezetett jogszabálmódosítások, azon belül a családsegítés és gyermekjóléti szolgáltatás szolgáltatási feladatainak összevonása (család- és gyermekjóléti szolgálat) jellemzően a két szolgáltatás jelzőrendszerének „összevonását” és azonos szintű hangsúlyozását is jelentette. **A gyermek veszélyeztetettségét, illetve a család, a személy krízishelyzetét észlelő rendszer** (a továbbiakban: jelzőrendszer) működtetése továbbra is a család- és gyermekjóléti szolgálat egyik kiemelt feladatai között szerepel.

A jelzőrendszer eredményes működésének két legfontosabb indikációja:

- Az **idejében felismert probléma** a beavatkozások pozitív prognózisának alapfeltétele.
- A gyermekvédelem területén csak **az ellátásban érintett szervezetek és szakemberek érdemi együttműködésétől** - közös alapokra helyezett, a

kompetenciákat figyelembe véve közösen kialakított és megvalósított szakmai tevékenységtől - várható eredmény.

Idén **2023. 02. 23-án** került sor az intézmény soron következő **Éves Szakmai Tanácskozásának** megrendezésére, A járványhelyzet lezajlása óta most nyílt újra lehetőségünk a korábbi éveknek megfelelően ismét teljes körben megrendezni tanácskozásunkat.

A tanácskozás összehívása, megrendezése jogszabályban előírt feladata intézményünknek. A személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet 9. § (5) bekezdése alapján **minden év február 28-ig kell a település Éves Szakmai Tanácskozását megszervezni.** A tanácskozás keretében az intézmény feladata az előzetesen összegyűjtött információk, tájékoztatók és a tanácskozás tapasztalatai alapján minden év **március 31-éig elkészíteni a település éves jelzőrendszeri intézkedési tervét**, mely tartalmazza

- a jelzőrendszeri tagok írásos beszámolóinak tanulságait,
- az előző évi intézkedési tervből megvalósult elemeket,
- az éves célkitűzéseket, és
- a településre vonatkozó célok elérése és a jelzőrendszeri működés hatékonyságának javítása érdekében tervezett lépéseket.

Ez a szakmai tanácskozás évről évre szinte a legjelentősebb szakmai fóruma a település gyermekvédelmi és szociális észlelő és jelzőrendszeri tevékenységének, és a települési ellátórendszer áttekintésének és értékelésének.

Az Éves Szakmai Tanácskozás tapasztalatai az alábbiakban összegezhetők:

Az előzetes írásbeli beszámolók bekérésére vonatkozó 31 megkeresésből 25 érkezett vissza. A település 4 házi gyermekorvosából idén egy sem reagált a felkérésre. A családi bölcsőde részére kiküldött 3 tájékoztatás kérésekre 1 visszatájékoztatás érkezett. A megküldött beszámolókból 12 tartalmazott konkrét javaslatokat és/vagy célkitűzéseket.

A települési jelzőrendszeri tagoktól kapott tájékoztatások összegzése alapján az előző évhez viszonyítva csökkent az intézmények látókörében lévő hátrányos helyzetű (HH) gyermekek száma.

Nehézséget jelent továbbra is az erről való gondolkodásban, hogy általánosságban sem egységes a hátrányos helyzet értelmezése és meghatározása (gyermekvédelemi területen jelenleg érvényben lévő jogszabályi meghatározás kontra szociológiai fogalomtár/terminál szerinti értelmezés használata). Az pedig külön sajátos körülmény, hogy megállapítása jelenleg csak az igénylő kérelmére történhet.

Az előzményeket tekintve szembetűnő, hogy a hátrányos helyzetű (HH) és a halmozottan hátrányos helyzetű (HHH) gyermekek száma **2013. évet megelőző mértékekhez képest jelentősen lecsökkent.** Időközben utóbb az nyert megállapítást, hogy ez inkább egy matematikai értelemben vett változás, mint sem valós tendencia. A drámai mértékű adatkülönbséget minden bizonnyal az váltotta ki, hogy 2013. szeptember 1-jétől ennek megállapítását a jegyzői gyámhatóság jogkörébe rendelték, mely csak az ügyfél kérelmére történhet. Feltétele továbbá a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság. Az eljárás során az említett kérelemre a hatóság a Gyvt. vonatkozó rendelkezéseire tekintettel megvizsgálja a hátrányos, és a halmozottan hátrányos helyzet fennállását is. Külön döntéssel

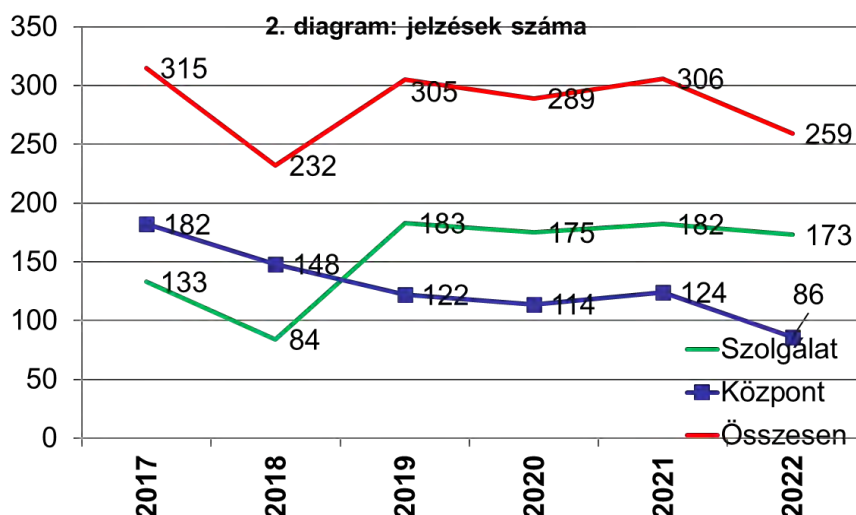
állapítja meg, tekintettel a szülő/gyám alacsony iskolai végzettségére (legfeljebb alapfokú végzettség), a szülő/gyám alacsony foglalkoztatottságára, az elégtelen lakáskörülményekre, továbbá az esetlegesen fennálló nevelésbe vételre, valamint a tanulói, hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt számára nyújtott utógondozói ellátásra.

A gyermekekkel foglalkozó szakemberek tapasztalata szerint a kérelemre történő megállapítást a tényleges élethelyzettel szemben jellemzően lényesen kevesebben kérik, mivel közvetlen anyagi kedvezményekkel nem jár, más esetekben pedig az érintettek nem tájékozottak ennek megváltozott igénylési szabályairól. Ebben az előző évhez képest csökkenést látni a köznevelési intézményekben (347-ről 278-ra).

A megküldött adatok alapján arányában **emelkedett** a jelzőrendszeri tagok részéről észlelt, saját intézményükben azonosított **veszélyeztetettnek ítélt gyermekek száma**. Bár még mindig jelen van az a jelenség is, hogy a jelzőrendszer egyes tagjai a bekért tájékoztatókban nem szolgáltatnak adatot a látókörükben lévő veszélyeztetett gyermekekről, de ebben ezzel egyidejűleg egy érzékenyítési folyamat is tapasztalható az intézmények részéről.

Az elmúlt évben a korábban „magántanuló”, jelenleg **egyéni tanrenddel rendelkező gyermekek száma** (23-ról 35-re), továbbá a **mulasztott órák miatti évisméltések száma is nőtt (15-ről 25-re)**. Továbbra is bizonytalan azonban, hogy ez mennyire tükrözheti a valós helyzetet, mivel nem mindenki szolgáltat a tájékoztatójában erre vonatkozó információkkal, adatokkal.

Ahogy az már a szolgálat szakmai tevékenységén belül bemutatásra került a 3. számú táblázatban, és az alábbi 2. számú diagramból is kitűnik, az előző évhez képest **mérsékelten csökkent az észlelő és jelzőrendszertől érkező jelzések száma** mind a szociális területről, felnőtt lakosságot érintő - „családsegítő” -, mind a gyermekvédelmi esetekben is.

2022-ben öt alkalommal tartottunk jelzőrendszeri megbeszéléseket. A jelzőrendszer munkájának, a szakmaközi együttműködés minőségének megítélése jellemzően továbbra is pozitív a tagok részéről. Egy 7-es skálán átlagban 6-osra értékelték annak minőségét.

Egyéb szakmai tevékenységek révén is aktív a jelzőrendszerrel a kapcsolattartásunk. 2022-ben esetkonzultáció 724, esetmegbeszélés 36 és esetkonferencia 47 esetben került megrendezésre a jelzőrendszeri tagok közreműködésével.

Végezetül az intézményünk az alábbi területeken áll továbbra is, vagy újabb **kihívások előtt**:

Az **óvodai és iskolai szociális segítő szolgáltatás** a bevezetése - 2018 szeptembere - óta hordozza mindazon nehézségeket, amelyek egy teljesen új szolgáltatás kiépítésével, illetve a jelenlegi szolgáltatási és köznevelési környezetbe történő beillesztésével járnak. Ez a szolgáltatás támogatni hivatott a köznevelési intézményekben ellátandó gyermekvédelmi tevékenység szakszerű ellátását, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében a szociális segítő munka eszközeivel támogatást nyújt a köznevelési intézménybe járó gyermekeknek, a gyermekek családjának és a köznevelési intézmény pedagógusainak. Az óvodai és iskolai szociális segítő egyéni, csoportos és közösségi szociális munkát végez, valamint gyermek- és ifjúságvédelmi feladatokat lát el. Kereteinek, szakmai feltételeinek, protokolljainak, módszertanának kidolgozására egy központi pilot projekt keretében került sor.

A teljesen új szolgáltatás tevékenysége úgymond az első próbaéveken túl a pandémia idején a már említett módon gyakorlatilag megállt, hiszen a köznevelési intézmények a „külső” szakemberek intézményükbe történő belépésétől elzárkóztak. A korlátozások enyhülése alatt az intézményekkel való kapcsolat folyamatos és többségében eredményes volt, több iskolában már preventív programok szervezésére is sor került. Az újabb pandémiás hullámok idején azonban ezek ismét megszakadtak és újra megszűnt a jelenléthalapú személyes szolgáltatás az intézményekben. Ezt követően már harmadik esetben kellett a szolgáltatást újraindítani, vissza- vagy újra bevezetni a köznevelési intézményekbe. Az elmúlt időszakban érzékelhetővé vált, hogy a köznevelési intézmények részéről a szolgáltatás iránti igény határozottan megnőtt az iskolákban a pandémia alatt megrekedő és az „újra nyitással” megjelenő problémák okán. Ugyanakkor mostanra az látható, hogy az elkövetkező időszakban a **szakembereink számában újabb változások várhatók, mely ismét felborítja a már működő szolgáltatási elemek további kiegyensúlyozott megszervezését**, és a szakemberpótlás is kihívást jelent a bemutatott kedvezőtlen folyamatok ismeretében.

2018. január 1-jével szintén a család- és gyermekjóléti központok részére előírt új feladattá vált a már szintén említésre került **szociális diagnózisok** készítése (célja a család szociális helyzetének átfogó vizsgálata alapján igénybe vehető és javasolt szociális szolgáltatások meghatározása, a jogosultsági feltételek fennállásának vizsgálata, mely szolgáltatást nyújtó szolgáltatóra nézve kötelező szociális diagnózis készítését írja elő). A szakmai feladat bevezetése szintén egy pilot projekt keretében indult, melyhez a korábbi pályázati feltételrendszerben 2 esetmenedzser került kiképzésre a járásban. 2019. január 1-jével, azonban új szabályozási és kötelező képzési keretben került megfogalmazásra a szolgáltatás továbbvitelének kötelezettsége, járasonként már csak 1 fővel. A feladat **szakember hiány okán továbbra sem tud megvalósulni**.

Nagy szükség volna továbbá saját, főállású **pszichológus alkalmazására** is, melyre továbbra is nagy igény merül fel az esetek ellátása során tapasztalt hiátusok és a térségben egyébként is érzékelhető szakember és kapacitáshiány mellett. A jelenlegi bértábla mellett sajnos ez elképzelhetetlen. Ebben némi enyhülést jelent, hogy az elmúlt év végétől megbízással heti/kétheti 4 órában (a szakember kapacitásától függően) sikerült egy szakembert megnyernünk a feladatra, de ez még messze nem tudja lefedni a felmerült kezelést igénylő problémákat.

Ellátási területünkön járási szinten intézményünk is folyamatosan közreműködik a már említett európai uniós forrásból megvalósuló **természetben biztosítható eseti vagy rendszeres juttatások célzott és ellenőrzött elosztásában**: „Szegény gyermekes családok és rendkívül alacsony jövedelmű személyek számára természetbeni juttatás biztosítása” tárgyú **RSZTOP-1.1.1-16, RSZTOP-2.1.1-16, és a RSZTOP-4.1.1-16** számú központi pályázatokban, a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság által közvetített kormányzati, természetben nyújtott támogatások (élelmiszer és tartós fogyasztási cikket tartalmazó csomagok) célba juttatásában. A programok tényleges elindulása még 2018 januárban kezdődött.

Az érintett célcsoportok kiértesítésében és a csomagok osztásánál (ami az intézményben zajlik) történő segítségnyújtásban munkatársaink aktívan részt vesznek. Ez a feladat is plusz terheket jelent számunkra, mely a más egyéb, „saját” kötelező szakmai munkától időszakosan jelentős kapacitásokat von el.

A megváltozott munkaképességűek körében a kiértesítések eljuttatásában a település önkormányzata továbbra is nagy segítséget nyújt és nyújtott, melyet ezúton is nagyon köszönünk.

A járványhelyzet oldódását követően sajnálatosan aktuálisan új helyzetet teremt a **háborús válsághelyzet hozta menekülthullám** megjelenése településünkön is, melynek kezelésében, segítségében szintén tevékenyen részt vesz intézményünk is. A Központhoz delegált, vagy oda eljutó esetek száma bár nem magas, de az esetenként nyelvtudás, illetve megfelelő alapképzettség nélkül (nem egyszer írni, olvasni sem tudó), jelentősen eltérő érték és normarenddel, illetve életviteli, és gyermeknevelési sajátosságokkal érkezők segítése, támogatása sok időt, energiát és kreativitást igénylő feladat.

A már említett országos **GYVR központi informatikai rendszer használata továbbra is jelentős kihívást jelent számunkra**, de mondhatni az egész szakágazat számára is. Bár a hangoztatott célok a bevezetés oldalán a gyermekjóléti és a gyermekvédelmi ágazat működésének átláthatóságát, a hatékonyság javítását, a gyorsabb, hatékonyabb szakmai kommunikációt és feladatellátást, valamint az adminisztrációs terhek és a papíralapú kommunikáció csökkentését vetítették előre, ennek hatásait továbbra sem érzékeljük. Elmondható, hogy az új informatikai rendszer használatát széleskörű és gyakorlatias oktatásának hiánya mellett - szinte autodidakta módon - voltunk, vagyunk kénytelenek elsajátítani. Egyelőre a vezetése a rendszer elakadásai, rendszerhibái okán jelentős munkaórákat igényel, mely esetenként napokra visszaveti a gyakran sürgető tevékenységeket. A feladatellátás felülete nem felhasználóbarát és a kötött karakterszámok továbbra is zsugorítják az érdemi információk rögzítésének lehetőségét, melyek esetenként viszont pont kiterjedt indoklást és alátámasztást igénylő kifejtéseket igényelnének. Csak remélni tudjuk, hogy a rendszer további fejlesztése esetleg a közeljövőben felgyorsulhat és valóban a szakterület érdekében álló (is) lesz.

Végezetül csak ismételni vagyok kénytelen, hogy minden az alapoknál kezdődik. Meglátásunk szerint mostanra már megkerülhetetlen kérdéssé kezd válni a bér- és létszámkérdés oldása, melyek célzott központi beavatkozásokat igényelnének. Az elegendő és elvárt létszámú, a feladatok specialitását és sokrétűségét tekintve megfelelő személyiségű, illetve végzettségű szakdolgozók tartós hiánya egyre jobban veszélyeztetheti a család- és gyermekjóléti szolgáltatás, egyben a helyi intézmény stabil és eredményes működését is.

A folyamatos kihívások mellett továbbra is törekszünk helytállni, részünkről ebben folyamatosan nagy erőfeszítések zajlanak. A fluktuáció és a hiányzó létszámból fakadó többletterhek elhúzódása azonban leterheltséget jelent a még „kitartó” munkatársak munkájára is, amely tovább mélyítheti a fenti kedvezőtlen folyamatokat. Az intézmény jövőjét tekintve ebből fakadóan a **személyi feltételek stabilizálása és a bérek felzárkóztatása**, az anyagi elismertség növelése a továbbiakban is kiemelt feladat és létszükséglet is egyben.

Az előzőekben leírtakat figyelembevéve elmondható, hogy a 2022. év szintén jelentős kihívások elé állította a gyermekekkel foglalkozó területet.

Készítették:

Nagy Beatrix s.k.
Jászberényi Család-és Gyermejkölési Központ
vezetője

Szűcsné Mihályi Ágnes s.k.
Hatósági Iroda
vezetője

MELLÉKLETEK

a „Tájékoztató a 2022. évi gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatok ellátásáról” szóló tájékoztatóhoz

1. számú táblázat: Család- és Gyermekjóléti Szolgálat

CSALÁD- ÉS GYERMEKJÓLÉTI SZOLGÁLATNÁL MEGJELENTEK																				
Igénybevétel módja	0-17 éves					18 éves és idősebb					Összesen					Családok száma				
	2022	2021	2020	2019	2018	2022	2021	2020	2019	2018	2022	2021	2020	2019	2018	2022	2021	2020	2019	2018
Együttműködési megállapodás alapján	171	181	127	111	129	177	152	145	211	204	348	333	272	322	333	125	121	110	160	161
Tanácsadásban részesülő	173	188	107	141	116	226	241	294	343	350	399	429	401	484	466	233	233	292	365	370
Összesen	344	369	234	252	245	403	393	439	554	554	747	762	673	806	799	358	354	402	525	531

4. Számú táblázat: Család- és Gyermekjóléti Központ

CSALÁD- ÉS GYERMEKJÓLÉTI KÖZPONT SZOLGÁLTATÁSAIT IGÉNYBE VEVŐK SZÁMA															
Igénybevétel módja	0-17 éves					18 éves és idősebb					Összesen				
	2022	2021	2020	2019	2018	2022	2021	2020	2019	2018	2022	2021	2020	2019	2018
Jogerős hatósági intézkedésben érintett esetmenedzseri tevékenységet igénybe vevők	362	292	299	320	317	288	222	230	222	321	650	514	529	542	638
Speciális szolgáltatást igénybe vevők											1308	277	599	2180	207

5. Számú táblázat: Család- és Gyermejkölési Központ

HATÓSÁGI INTÉZKEDÉS NYOMÁN GONDOZOTT KISKORÚAK SZÁMA A KÖZPONTNÁL/FŐ																								
védelembe vett					ideiglenes hatállyal elhelyezett					nevelésbe vett					utógondozott					Összesen				
2022	2021	2020	2019	2018	2022	2021	2020	2019	2018	2022	2021	2020	2019	2018	2022	2021	2020	2019	2018	2022	2021	2020	2019	2018
118	106	107	130	187	11	8	12	13	8	182	129	134	133	131	3	3	8	14	18	314	246	261	290	344
EBBŐL JÁSZBERÉNYBEN																								
43	40	54	49	58	3	5	6	10	6	75	64	58	68	60	2	2	3	6	7	123	121	133	131	124

ÍZELÍTŐ A 2022-ES PROGRAMJAINKBÓL

Nyári tábor Budapest Elevenpark

Nyári tábor vetélkedő

Játszóház és kézműves foglalkozás

Adományok fogadása és közvetítése

„Adj Jó Szívvel” Faház akció

